Miről lehet felismerni

azokat az urakat és hölgyeket, akik

DIANA-SZAPPANNAL

a szappanok királyával mosakodnak?

1. Aki Diana-szappannal mosakszik reggel, annak arczbőre mindig tiszta és fehér.
2. Aki Diana-szappannal mosakszik reggel, annak arcza sohasem fényes, valamint az orra sem.
3. Aki Diana-szappannal mosakszik reggel, annak arcza és orra sohasem vörös, kék, érdes.
4. Aki Diana-szappannal mosakszik reggel, annak arczán a ránczok láthatatlanok.
5. Aki Diana-szappannal mosakszik reggel, annak arcza mindig üde, friss, ápolt.
6. Aki Diana-szappannal mosakszik reggel, annak kezei hófehérek, bársonyszerüen lágyak és finom tapintatuak.
7. Aki Diana-szappannal mosakszik, annak sem orrán, sem arczán mitesserek nincsenek.
8. Urak, kik Diana-szappannal mosakszanak, nyakuk hátsó oldalán sem láthatók soha a feldörzsölések és pattanások.
9. Uraknál nagyon gyakori borotválkozás után, az arczon és a nyak előrészén a kipattogzás és a pattanás: aki Diana-szappannal mosakszik, annál ez ki van zárva.
10. **Aki Diana-szappant és crémet használ, annak arczáról és kezéről 6 nap alatt az összes tavaszi szeplők lemosódnak.**

Tisztelt gyógyszerész úr! A mult hónapban küldött Diana-szappanból és Diana-krémből kérek két-két adagot hugom részére. Továbbá egy doboz fehér Diana-pudert. Sok szépitőszert használtam, de ily tökéletes készitmény egy sem volt. El is van terjedve városunkban minden jobbmódu uri családban. Marsezill, 1908 decz. 30.
Tisztelettel *Vanderpiji Guillone.*

Tisztelt gyógyszerész úr! A minden oldalról agyondicsért Diana-szappan, Diana-puder és Diana-krémből én is rendelek egy-egy adagot. Ha az én szeplőim is ugy el fognak múlni, mint az összes barátnőimé, ugy több rendelést várhat tőlem, mert nagy az ismeretségem hölgyek között.
Berlin, 1908 deczember 26.
Tisztelettel *Pauline Schneider.*

Tisztelt uram! Kérek utánvét mellet három Diana-szappant. Orrom és arczom egészen vörös volt még néhány hét előtt, most a Diana-szappannal mosdom, attól teljesen megfehéredtem. Ezentul csak Diana-szappannal fogok mosakodni.
Hamburg, 1909 január 5.
Üdvözlettel
Frau Rosenberg, Beamter.

A Diana-puder teljesen ártalmatlan, az arczon gyönyörüen és egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan, nagyon kellemes és gyenge illattal bir, éppen ezért nemcsak hölgyek, hanem urak is használják.

Egy üvegtégely Diana-crém (nappali és éjjeli használatra) - - - - 1 kor. 50 fill.
Egy üvegtégely Diana-crém (csak éjjeli használatra) - - - - - - - - 1 kor. 50 fill.
Egy nagy darab Diana-szappan - 1 kor. 50 fill.
Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsaszin vagy sárga szinben) - 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógyszertárakban, drogeriákban és parfümeriákban.
A ki nem tudja saját helységében beszerezni, az rendelje meg a központból:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.

(A legkisebb megrendelés is postafordultával utánvétellel eszközöltetik.)

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. sz.

8. SZ. 1911. (58. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. | BUDAPEST, FEBRUÁR 19.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5. *Kiadóhivatal:* IV. Egyetem-utcza 4. | Egyes szám ára 40 fillér. | *Előfizetési feltételek:* Egész évre — — 20 korona. Félévre — — 10 korona. Negyedévre — — 5 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több. | Külföldi előfizetésekhez a postailag megállapított viteldij is csatolandó.

A «MAGAS PORTA» PUSZTULÁSA.

Konstantinápoly, február 7.

Alig egy évvel a világszép Csiragan-palota leégése után, február 6-ikán csaknem teljesen megsemmisült a török főváros egy másik nevezetes épülete, mely «Magas Porta» vagy «Fényes Kapu» néven már rég szerepel a történelemben és a napilapok politikai rovataiban. Nagy hirét azonban nem épitészeti kiválóságának vagy belső pompájának köszönhette. Hatalmas főbejáratán kivül (melyet különben néhány évtized óta már nem is használtak), nincs semmi megcsodálni való rajta. Sztambulnak a Szeráj-hoz, a régi szultáni rezidenciához közel eső részén, menedékes területen fekszik, felső része földszint, alsó része oszlopsoron nyugvó kétemelet. A figyelmet legfölebb csak nagy terjedelme keltette volna föl a turistákban, az idegenvezetők azonban nem mulasztották el megadni a fölvilágositást, hogy ebben az épületben székel a birodalom központi hatalma.

A törökök *Bab-Aali*-nak nevezik, a mi fényes kaput jelent. Ezt a szót, átforditva Sublime Porte-ra, az európai diplomáczia a mult században azonositotta a török kormány fogalmával, s innen ered, hogy ma is a «Portát» szokás emlegetni, ha a hivatalos Törökországról van szó. Régebben, a XIX. század előtt «Divan» volt a kormány neve, igy találjuk a mi történeti irásainkban is.

Ez az épület tehát össze van forrva az ozmánság és az európai diplomáczia történetével. A legújabb korig benne összpontosult az államélet minden ága, a hadügyminiszteriumot és az admiralitást kivéve. Fennállása óta sok millió ügybajos ember fordult meg tágas folyosóin, s még most is, mikor csak a nagy-

A «MAGAS PORTA» FŐKAPUJA.

vezérség, meg a bel- és külügyi miniszteriumoknak szolgált otthonul, érdekes látványt nyújtott a ki- és beözönlők tarka sokasága. Elegáns európaiak mellett látni lehetett a különböző várótermekben kóczos tatárokat, burnuszos arabokat, nagysüvegű perzsákat, mindenféle egyenruhájú tiszteket, turbános egyházi férfiakat és nem ritkán még nőket is, beburkolva az idomtalan feredzsébe és eltakarva az arczot fölismerhetetlenné tevő jasmakkal, — többnyire özvegyeket vagy száműzöttek és bebörtönözöttek feleségeit.

A «Magas Porta» sok viharos eseményt ért meg. Valahányszor a janicsárok föllázadtak a szultán ellen, a Portán is folyt a vér, a vad zsoldos nép legyilkolta az ott lakó nagyvezért. II. Mahmud szultán híres nagyvezére, *Bajrakdar* pasa azonban, kinek neve fényes betűkkel szerepel Törökország reform-törekvéseiben, nem hagyta magát meglepni. Három napig állott ellen szolgáival a janicsároknak, s végül az épület egyik sarkában álló lőporraktárba zárkózva, az egész palotát levegőbe röpítette. Ez 1808-ban történt, s utána újból föl kellett építeni a Bab-Aalit. Húsz év múlva egy néplázadás alkalmával, mely Damad Ibrahim pasa nagyvezér ellen tört ki, a palota ismét leégett. Addig az épület legtöbb része fából volt, most egészen kőből építették. Az utolsó megpróbáltatást két év előtt, 1909 április 24-én állotta ki, a mikor az Abdul Hamid által az ifjútörökök ellen föllázított helyőrség egy csapata itt vonta meg magát és az okkupáló sereg kénytelen volt ágyúztatni a felső bejáratot.

Mint a Csiragan-palotának, a Magas Portának a pusztulását is a felügyelő személyzet gondatlansága okozta. Hajnali órákban az egyik szolga szobájában parázs hullott le a szőnyegre a mangálból, a födetlen rézedényből, melyben faszenet égetnek melegítés czéljából. Mire jó sokára megjelent a tüzoltóság, már lángokban állott a palota nagyobb része és csak a két oldalszárnyat, hol a nagyvezérség és külügyminiszterium helyiségei vannak, sikerült megmenteni. Az anyagi kárnál érzékenyebb veszteség a belügyminiszterium iratainak elpusztulása.

A főkapu, a *Bab-Aali* sértetlen maradt és a kormány elhatározta, hogy a leégett részeken modern új palotát emeltet. A «Magas Porta» tehát tovább fog szerepelni, a megifjodott Törökországhoz méltó szellemben.

B. A.

TI VILÁGJÁRÓ, BOLDOG VÁNDOROK!...

Pálmás örök nyár fényéről regéltek,
Ti világjáró, boldog vándorok ...
S úgy csalogattok: én is arra térjek,
Borongó lelkem ott majd nem borong.

Pálmás örök nyár ragyogó világa
Lesz lelkem is, ha útam arra visz.
Úgy öltöznek ott bűvös ragyogásba
Az ezredéves márványromok is.

Csak hallgatom a csábító beszédet
S száll lelkem... Ám más táj, a merre jár...
Zord észak bércze egykor fényben égett...
Hejh, az a fény! Hejh az a régi nyár!

Ott szállt el akkor az a percz felettem,
A melyben e föld legszebb volt nekem.
E perczet s üdvét már rég eltemettem,
De az a fény még felgyúl lelkemen...

Egyetlen emlék... Emlékek királya:
Mily napkorona!... Alkonypir-palást!...
Pálmás örök nyár minden ragyogása
Nem bűvölhet rám immár ily varázst.

Most már az a bércz sem! Ha rajta állnék,
A lelkem ott is csak borongna tán...
Ugy suhanna át rajta ezer árnyék,
Felhők árnyéka a hegy homlokán...

Csábíthattok már pálmás délvidékre,
Gyúlhatnak fényre ott márványromok,
Hiába e föld minden színe, fénye,
Nincs más fény, csak mely a szívből ragyog!

Telekes Béla.

ROBINZON.

Mint hajótörött, kit messze dél szigetjén
Sorsa urává tett egy kis világnak,
Hol nincs idő, se bér, csak bús örök harcz...
S ki száz romlástól védi szűkös odvát,
A hol pár féltett kincsét rejtve őrzi,
S bús alkonyórán csendes holdas estén
Tengert bámúlni űl a parti szirtre; —
Igy ülök én a Béke bús szigetjén
Melynek lidércze az én bús Szerelmem
Ki hozzám simul, — de soha meg nem ismer,
Nem láthat már, mert hozzám oly közel jött,
Csak néha nap, ha élet és halál közt
Mint bús Robinzon, ki ur csendes szigetjén
Tengert bámúlni a part szirtjére ülök,
Álmodni egy szent el nem ért világról
S álmaimból bús rímek fakadnak,
Messzi partok szent harmóniái
S borús szemem nehéz könnye csordúl,
Ilyenkor döbbent néma félelemmel
Bámul felém a szigetem lidércze
S hozzám hajol, hogy szomorú szivemnek
Messziről jött bánatát megértse.

Dutka Ákos.

A BARDÓCZI ZUG KALANDORAI.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta RÁKOSI VIKTOR.

VII. FEJEZET.

Rosz hirek hazulról.

Mikor Morkoláb zászlótartó a gyülésről hazafelé tartott s Tardy Leó főhadnagy és Bardóczy Jób hadnagy lakása felé közeledett, egyszerre csak nagyot ugrott örömében.

— Itthon van Morzsa! — mormogott magában elégedetten.

Az említett lakásból ugyanis egy vékony tenorhang keservesen fújta a pribóczi nótát:

A pribóczi temetőben
Elaludtam az erdőben...

A hosszú zászlótartó megállott és elfacsarodott szivvel hallgatta a hazai nótát. Nagyot sóhajtott és rosz sejtelmek fogták el. Ki tudja, micsoda rosz hireket hozott a gyerek! Be is rontott rögtön hozzá és igy szólt:

— Isten hozott, Morzsikám, az Ég áldjon meg, ne fújd olyan keservesen, mert meghasad a szivem. Csak nem sülyedt el a bardóczi völgy, hogy igy el vagy szontyolodva?

A csöpp honvéd keserveset szusszantott és elkomorodott arczczal igy felelt:

— Bizony, testvér, nem hoztam jó hireket... A te familiádban különben nincs semmi baj, de egyebütt... Na, de majd rátérünk erre is, most csak annyit, hogy ugyan jól gondját viselted az én tisztjeimnek, a mig otthon voltam. Hiszen megeszi őket, szegényeket, a piszok.

Morkoláb büszkén felelt:

— Tudod, Morzsa, én ehhez nem értek, én zászlótartó vagyok.

— Ha az vagy is, az se csak abból áll, hogy az ember a zászlórúdjával agyonverje az ellenséget, ha pedig erre nincs alkalom, akkor hanyattfeküdjék és sütkérezzék.

— Pedig ennek igy kellene lenni, komám. A zászlótartó nem lehet olyan közönséges katona, mint a többi.

— Persze hogy nem lehet, magam is ezt vallom, sőt mindenfelé hirdetem is, de azért a pribóczi tisztjeinkre egy kicsit ügyelhettél volna... Volt itt legény elég, a ki segithetett volna neked a háztartás vezetésében és rendbentartásában.

Idáig értek a beszélgetésben, mikor sebbellobbal berontott Bardóczy Jób és Tardy Leó, a kik nagynehezen várták Morzsát, hazai hirekkel megrakodva. Keblükre ölelték a fiút s egyszerre ostromolni kezdték. Ez azonban a barátságot gyöngéden elháritotta, aztán, a hogy dukált, sőt még annál is jobban, vagyis eltúlozott katonai merevséggel szalutált, s mint a hogy a régi kapitulácziós katonáktól tanulta, hivatalosan jelentkezett ekképen:

— Főhadnagy úrnak alásan jelentem, hogy Sipeki-Spitkó Balázs, a 9-ik zászlóalj negyedik századának közvitéze a zászlóaljhoz berukkolt.

— Rendben van, fiam, és most beszélj!

Tardy rögtön egy pint bort állíttatott az asztalra, a négy katona körülülte és diskurálni kezdett, vagyis áhitattal hallgatták, a mit Morzsa beszélt. Elmondta, hogy az egész vármegye ellenséges uralom alá került. Pribóczon olyan szélvihar volt, hogy egyszer pont éjfélkor a toronyban a harangok maguktól megkondultak. Ettől kezdve mindenki el volt készülve a legrosszabbra is. Sanyargatják a falukat, mert sokan elmentek honvédnek. A Hurbán tót császári csapatjába pedig hiába keresik az embereket, oda még jó pénzért sem akar beállani senki. A faluban itt is, ott is sok ház le van zárva. A gazdája vagy elment a magyarokkal, vagy börtönben sinylődik. Az öreg Bardóczy Jób úr háza Kis-Bardóczon le van zárva, a gazdája Debreczenben...

— Pribóczról nem beszéltél még, Morzsa! — vágott közbe Tardy, — ne kerülgesd, akármilyen rosz is, mondd ki.

A kis katona részvéttel nézett főhadnagyára.

— Nem titkolok el semmit, főhadnagy úr. Édesapjának, az öreg Tardy tekintetes úrnak el kellett menekülnie, mert tömlöczbe akarták hurczolni.

— Hát az anyám! Az anyámról beszélj, Morzsa!

— A tekintetes asszonynak nincsen semmi baja, odahaza ül a kastélyban. Az öreg botos ispán, Prokár, fölügyel a gazdaságra, rendben tartja a cselédeket, hát itt sincsen baj. De bizony a hurbanista csapatok csináltak egy kis kárt...

— A tót fölkelők?

— Nem annyira a tót, mint inkább a csehmorva fölkelők. Fölégették a gazdasági épületeket.

— A mieinket? — kiáltott ijedten Tardy.

— Azokat. Még szerencse, hogy valami bátor léleknek eszébe jutott az erdőből közéjük puskázni, különben még a Tardy-kastélyt is fölégették volna. Igy azonban megijedtek és hamar elkotródtak.

Tardy Leó eltakarta arczát és sóhajtott:

— Szegény anyám, nem lett beteg az ijedelemtől?

— Nem az, főhadnagy úr, bátor lelkű asszony az. Még mosolygott is, mikor elmondtam, hogy a főhadnagy úr milyen jól érzi magát és milyen kitüntetésekben van része. Azt mondta, hogy: No, Morzsa, egészen megvigasztaltál. Azután irt egy hosszú levelet a főhadnagy úrnak s a lelkemre kötötte, hogy átadjam.

— Szerencsétlen Morzsa, hát mért nem kezded ezen?

— Mert a tekintetes asszony azt mondta, először mondjak el szép sorjában mindent s akkor aztán annak a szép lengyelországi angyalnak a levelével együtt adjam át az ő levelét is a főhadnagy úrnak.

— Miféle lengyelországi angyalról beszélsz és miért nem adod már ide azt a levelet is, te boldogtalan?

— Oh, a főhadnagy úr nagyon jól tudja, hogy kiről van szó. A mindnyájunk által anyira tisztelt és imádott Borovszka Mária levele már régen ott hever Pribóczon a tekintetes asszonynál, a ki persze nem tudta, hogy mi merre ténfergünk a hadjáratban, hát nem küldhette hamarabb a főhadnagy úrnak.

— Idevele gyorsan, vagy a lelkedet is kitépem! — kiáltott Tardy Leó türelmetlenül.

A szegény Morzsa azt hitte, hogy valami nagyon kedves szolgálatot tett szeretett főhadnagyának. Egyszerre hoz neki levelet az édesanyjától meg a csudaszép menyasszonyától. Hát egyszerre csak azt látja, hogy az erős katona minden porczikájában remegni kezd és arcza halálsápadt lesz, a levél pedig kifordul a kezéből. Ez volt az a levél, a melyben a Szibériába induló Borovszka Mária végső búcsút vesz Tardy Leótól. Mintha az egész világ kifordult volna a sarkaiból, egyszerre összeroppant minden. Szerelem, dicsőség, életkedv, minden megsemmisült benne egy szempillantás alatt. Úgy érezte, mintha tiz másodpercz alatt valami rettentő nagy betegségen ment volna keresztül, a mely egyszerre minden erőt kifújt belőle. Odaadta Mária levelét Bardóczy Jóbnak, ő maga pedig végigvetette magát az ágyon s tompa merevedettséggel nézett maga elé. Jób elolvasta a levelet, aztán odaült barátja mellé, megsimogatta a fejét, megfogta a kezét és gyöngéden szólt:

— Mit készülsz tenni?

Leó megzavarodott tekintettel nézett reá, nem értette, hogy mit beszélnek hozzá. Arcza halálsápadt volt és szemei mint a lázas betegé ragyogtak. Néha, mintha valami rejtett sebéből éles fájdalommal meg-megcsurranna a vér, kinosan nyögött. Úgy látszik, nehéz gondolatai valósággal fizikai fájdalmat okoztak neki. Régen járta a csaták tüzét és minden reggel arra a gondolatra virradhatott, hogy talán ma éri meg halála perczét és igy elveszítheti az imádott leányt. De ez a gondolot sohase okozott neki szenvedést. A maga veszedelme nem töltötte őt el gonddal, de most, hogy Máriát tudta veszedelemben, vad kétségbeesés rohanta meg szivét. Csak egy vágy uralkodott benne, utána menni a lánynak és kiszabaditani őt veszedelmes helyzetéből. Világosan állott előtte, hogy egyebet nem tehet. Nem szökik meg a zászlótól, nem bújik el a csaták veszedelme elől, sőt talán nagyobb szolgálatokat tehet hazájának, ha abba az ismeretlen országba hatol, a hol ismeretlen veszedelmek felhői tornyosultak a fiatal magyar szabadság elpusztitására.

Ránézett Bardóczyra és tompa hangon megszólalt:

— Utána megyek, Jób.

A jó barát megértette, hogy kiről van szó, mert ezalatt Tardyné levelét és Mária bucsúját már elolvasta, helyeslőleg biczczentett s csak ennyit felelt:

— Veled megyek, Leó.

— Köszönöm, — felelt egyszerűen Tardy és a két jó barát férfiasan megszoritotta egymás kezét.

Tardy Leóba, a mint elhatározásával készen volt, visszatért az élet. Fásult idegei felengedtek, szive megtelt reménynyel. Még az éjjel Siroky kapitány elé terjesztették a dolgot, a ki magára vállalta, hogy Damjanichnál szabadságot eszközöl ki nekik. Mikor végre késő éjjel hazatértek, Morzsát még mindég ébren találták Morkolábbal. A jó fiú tudta már, mi készül itt, a mit pedig nem tudott, azt, mint a hű kutya, kitalálta. Azért hát egyenesen odalépett Tardy elé s igy szólt:

— Főhadnagy uram, én pedig halálra szégyelném magamat, ha itthon hagynának.

Tardy meghatva nézett a kis legényre.

— Tudod te fiú, hogy miről van szó?

— Ha nem tudok is mindent, de érzem, hogy most kezdődik az igazi veszedelem, ebben pedig én a tisztjeimet el nem hagyhatom.

A zászlótartó közbemordult a sutból:

— Akkor is csak én rólam lehet szó, nem pedig rólad.

Morzsa megvetőleg felelt:

— Ész kell ide, fiam, nem erő. Főhadnagy uram, az Isten áldja meg, tudom, hogy Damjanich apánk engem nehezen ereszt el, de én azért mégis csak azt mondom, vigyenek magukkal, nem bánják meg.

Tardy megölelte a fiút és szólt:

— Velünk jösz, fiú.

Morzsa büszkén vetette föl a fejét és kiáltott:

— És ha hetvenhét ördög avatkoznék a dolgunkba, mégis sikerülni fog.

Azzal szeretettel az elbúsult Morkoláb felé fordult és folytatta:

— Te pedig ne lógasd a fejedet, pajtás, mert ugyis hiába. A zászlót Pribócz nem adhatja ki a kezéből, ha pedig te velünk jössz, okvetetlenül más kaparitja meg ezt a dicsőséget.

Ebbe aztán Morkoláb is belenyugodott.

Másnap a három vitéz Damjanichtól nyert szabadsággal hazautazott Sárosmegyébe.

(Folytatása következik.)

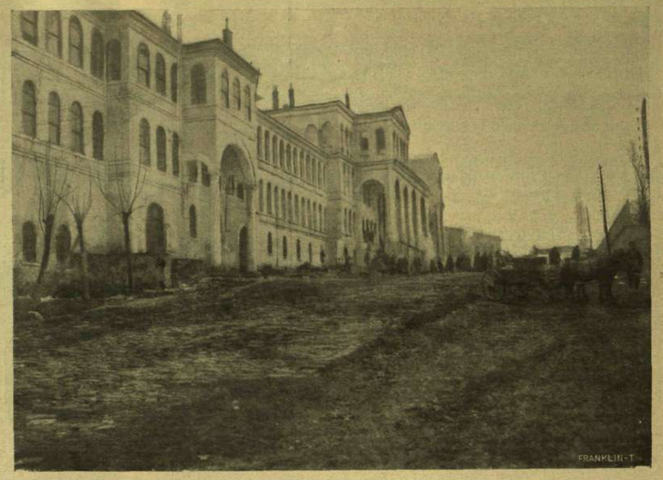

A «MAGAS PORTA» OLDALSZÁRNYA A TŰZVÉSZ UTÁN.

SZÉCHENYI ÖDÖN BASA ÉS TAVLAT BEY BELÜGYMINISZTER A TŰZVÉSZNÉL.

A KONSTANTINÁPOLYI «MAGAS PORTA» ÉGÉSE.

AZ OROSZ FORRADALMÁROKRÓL.

(Stepniak Sergius iró.)

A közelmult napokban egy franczia napilapban *Hugnes Le Roux* tollából érdekes czikk jelent meg az angol rendőrségről és az anarchistákról. E czikkben *Le Roux* röviden megemlékezik *Stepniak Sergius* orosz forradalmi iró személyéről is. Stepniák egyénisége azonban oly érdekes, hogy arról valamint a helytelenül *nihilizmusnak* nevezett orosz forradalmi mozgalmakról nem lesz tán érdektelen kissé bővebben megemlékezni.

A regényiró Turgenieff Iván volt az, ki a «*nihilizmus*» szót kitalálta. Eleinte e szót megvető értelemben használták, később azonban a kigúnyoltak pártbüszkeségből, vagy tán jobban mondva daczból, magok is felvették.

A tulajdonképeni nihilizmus egy bölcsészeti és irodalmi mozgalom volt, mely a hübérség

megszüntetése utáni első évtizedben virágzott, azaz 1860. és 1870. között. Jelenleg majdnem teljesen eltünt, s csak épen némi nyoma maradt vissza.

A nihilizmus alapelve, teljesen hiven adva, az individuálizmus volt. Egy szenvedélyes és hatalmas reactio volt ez, nem a politikai, hanem az erkölcsi despotizmus ellen, mely szerintük súlyosan nehezedett az egyéniség magán és benső életére.

A nihilizmusnak el kellett tünnie, mert hiányzott az erkölcsi alap, melyre felépülhetett volna. Hadat üzent a vallásnak, a családnak és mindennek, a mi nem *poziliv észre* volt alapitva s végre oly messze terelődött, hogy a képtelenségbe jutott. A müvészetet, mint az eszményiség nyilvánulását, a nihilisták teljesen megvetették mindazzal együtt, a mi a szép iránti érzelmet felkölté.

Egyike a dühöngő nihilistáknak ezen kedélyes aphorismát dobta a világ elé: «Egy czipész többet ér, mint egy Raphael, mivel az előbbi hasznos dolgokat készit, mig az utóbbi készitményei mire sem jók.» — Maga a természet, az orthodox nihilista előtt, nem volt más, mint egyszerű szállitója az anyagoknak a vegytan és a technológia részére.

A nihilizmus kimúlta után a propagandista párt szervezkedett Oroszországban, eszményi eszközökkel óhajtva elérni egy általános forradalmi fölkelést a czári despotizmus megtörésére. Ezen czélt azonban elérni nem birták s igy eszményi terveikkel felhagyva, a «*tett mezejére*» léptek s mint *terroristák* léptek fel az élet szinpadán. Ez 1877—78-ban történt.

Január 24-én 1878-ban dördült el Sassulitsch Verának emlékezetes lövése, melylyel egy kihallgatás alkalmával Trepoff tábornokot halálra sebesité. Két hónap múlva az esküdtszék Sassulitschot felmenté, a mi azonban Oroszországban nem azt jelenti, hogy az illetőt szabadlábra helyezik, mert közigazgatási úton deportálják a felmentett egyént Szibériába. Sassulitschot azonban Szibériába szállitása előtt barátai megszöktették s egyideig Svájczban, majd Angliában tartózkodott.

1878. augusztus 16-án szúrta le *Stepniak Sergius Metzenzeff* tábornokot, tehát öt hónapra Sassulitsch felmentése után és megmenekült.

Azon olasz nyelven megjelent könyvben, a melyet *Daudet* Alfonz adott át *Le Rouxnak*, s a melynek czime: *La sotterrania Russia* (A földalatti Oroszország) s a mely könyvet *Le Roux* franczia nyelvre, e *sorok irója pedig magyarra* fordított, *Stepniak Sergius* igy ir a terrorizmus terjedéséről.

«Ezen naptól kezdve (1878 augusztus 16.) óriási léptekkel haladt elő a terrorismus, erőben és térben növekedve, hogy abban a borzasztó párbajban azon emberrel végezzen, ki a despotismus megtestesültsége volt.»

«Három izben küzdöttek az ellenfelek ember ember ellen. És három izben akará a sors, hogy a terrorista győzessék le. Solowieff merényletét Hartmanné követé, ezt a borzasztó robbanás a téli palotában, mely mindent felülmúlni látszott, mit a képzelet ördögiességben kitalálni birt. De a *márczius 13-ika* felülmulá ezt is. Ismét találkoztak az ellenfelek és ekkor földre rogyott a mindenható császár, egy széthasadt hulla . . .»

«A terrorista rettenetes párbajban, mely oly sok áldozatba került, győzött. Egy egész térden fekvő nép között egyedül emelte föl büszke fejét számtalan villámtól körül czikkázva, de lesújtva soha . . .»

Stepniak Sergius az orosz hadseregben szolgált mint kapitány egy müszaki csapatnál s katonai szaklapokba irott dolgozataival, melyek irodalmilag is magas szinvonalon állottak, feltünt s csakhamar a vezérkarban foglalt helyet. Szabadgondolkodásáért azonban gyanuba keveredett és távoznia kellett az orosz hadseregből. Ekkor minden tehetségét arra forditotta, hogy egy országos felkelést szitson. Népies füzetket adott ki a titkos nyomdákban, legjobb barátja pedig, *Stefanowitsch Jakab* többed magával a nép közé vitte tanitásait és éjjeli összejöveteleken felolvasta a paraszoknak. A felkelés azonban csak részben sikerült, mert idő előtt a hatalom tudomására jutott és *Stefanowitsch, Deutsch* és *Bochanowskÿ* börtönbe kerültek

Dr. Szücs András, a helyiérdekü vasúti osztály második osztályvezetője a kereskedelmi miniszteriumban, most neveztetett ki osztálytanácsossá.

Kiewben, a honnan azonban sikerült megszökniök.

Stepniak Metzenzeff megölése után Svájczba menekült és ott irta meg a *Földalatti Oroszország, Az orosz paraszt, Oroszország a czárok alatt* és sok más munkáját, a melyek azóta az összes müvelt európai nyelvekre le vannak forditva.

Stepniák Svájczból akkor távozott, midőn az 1880-as évek vége felé az anarchista merényletek (Ravachol, Vailland stb.) folytán az idegen gyanus elemeket Francziaországból kiutasitották s azok legnagyobb része a Svájczban ütött tanyát. Tény, hogy a helyzet akkor a Svájczban az idegenekre megrosszabbodott, mert nemcsak a svájczi, de a külföld más államainak a rendőrsége, kiktől egész Svájcz hemzseg, folyton szimatoltak.

Stepniakkal majdnem egyidőben hagyták el a Svájczot a többi orosz terroristák és pedig *Krapotkin Péter* herczeg, *Tserkeroff* herczeg, *Sassulitsch Vera* és még többen. Ők alapitották meg Londonban a «*The russian free Press*-t (Az orosz szabad sajtót), mely London nyugati részében volt *Hammershmidt* elővárosban az *Augustus Road 15. számú* kétemeletes házban.

1895 julius 21-én vette e sorok irója Stepniák levelét, a melyben őt magához hivja. Stepniák ekkor ugyancsak Hammershmidben lakott a gyönyörü Bedford Parkban, a Woodstock Road 45. sz. alatt egy rendkivül szép nyaralóban, melyet egyedül lakott nejével és két kis gyermekével. A hagyományos teázás közben értesültem tőle jövő terveikről, a nemzetközi propagandához füzött nagy reményeiről. Később elsétáltunk a Bedford Parkon át az Augustus

STEPNIAK SZERGIUSZ, OROSZ FORRADALMÁR.

Road 15. szám alá, hol bemutatta a nyomdájukat. A földszinten két nagy szobában voltak elhelyezve a már kész nyomtatványok, könyvek, újságok és röpiratok, lent a világos és padlózott pinczében voltak a szedőszekrények, a melyek körül mintegy nyolcz férfi és egy nő szorgoskodott. Mind intelligens, tanult úriembere'i. Volt közfük egy tanár, egy bölcsész és két orosz ujságiró. Ott mutatott be Stepniák Krapotkin Péternek és másoknak, kik mind orosz menekültek voltak. A nyomda mellett volt a konyha, mely felhuzó készülékkel volt ellátva az emeleti ebédlőbe. A második emeleten lakások voltak.

Feltünt a nyomdában három nagy láda, mely szinültig volt nyomtatványokkal.

— Hova küldik ezeket a ládákat? — kérdém Stepniákot.

— Oroszországba, — felelte a legtermészetesebb hangon. Midőn látta csodálkozásomat, mosolyogva mondta: «Ezeket nem bontják fel sem a határon, sem Szt. Péterváron, de még Kiewben sem, mert mindenütt vannak hiveink a hivatalnokok között s titkos jelünkről már tudják, hogy mi küldjük.»

Félévi londoni tartózkodásom alatt hetenként meglátogattam Stepniákot s érzékenyen búcsúztam el tőle, nem gondolva, hogy néhány hónap múlva, karácsony estéjén, mily tragikus vég éri a legagilisabb orosz forradalmi irót.

Könyvet olvasva haladt a metropolitán vasút vágányai között s nagyon elmélyedt az olvasásban úgy, hogy nem hallotta az alagútból kirobogó vonat dübörgését, sem a vészfüttyöket s a gép halálra gázolta őt. *Sz. A.*

ORSZÁGOK BANKÁRJA.

— Rothschild Alfonz báró halála alkalmából. —

Európának egyik legnagyobb és érvényesülésének módjában leghatalmasabb vagyona száll ismét apáról fiúra a bécsi Rothschild Alfonz báró halálával. E vagyon eredetéről legendák szállnak. De mesénél, legendánál értékesebbek azok az igaz történetek, melyek a Rothschildok emelkedésének nyugvópontjait jelzik. A hagyomány a legrégibb ismert Rothschildról, a ki megbecsülte s felvette a földről a gombostűt is: csak hasonlat, szimbolikus értelmü történet a *takarékosságról*. Rothschild Mayer Amschel (Anzelm), az első nagy Rothschild, rabbinak készült és frankfurti bankár lett. Szegényen kezdte, de istenadta tehetségével és szorgalmával annyira vitte, hogy fejedelmi udvarok bankárja lett s tiz millió tallérnyi kölcsönnel segitett a dán királyi udvaron. Ime, az *üzleti szellem*. A bécsi Rothschildok renngassei palotájában van két festmény, melyeknek egyike azt a jelenetet örökiti meg, mikor I. Vilmos hesszeni választófejedelem, Nagy Napoleon elől menekülve 1806-ban, a már öregedő Rothschild Mayer Anzelmre bizza roppant magánvagyonát. A másik képen az időközben elhalt Rothschild fiai, atyjuk rendelkezéséhez képest, átadják a választófejedelemnek a millióit kamatjaival és kamatjainak kamatjaival. Az üzleti siker fontos biztositékai *a hüség és a becsületesség*. 1815 junius 18-ikán volt a waterlooi ütközet, melyben Wellington és Blücher egyesült seregei legyőzték I. Napoleont. E világesemény kibontakozását emésztő kiváncsisággal nézte a csatatér közelében egy messze földről jött egyszerű polgári ember: Rothschild Náthán, az első londoni Rothschild. Mikor az ütközet végzetes fordulójához jutott, s már látta a végét, minden hadifutárnál előbb és gyorsabban, váltott lovakkal, lóhalálában, a szárazföld határára sietett, átkelt a csatornán, Londonba érkezett, hol még nem tudott senki semmit Waterlooról, egyedül csak ő; megjelent a tőzsde termében, mint a ki épen bankházának irodájából jön; a terem egyik oszlopához támaszkodik, élő képe a bánatnak és reményvesztettségnek — ő, a ki tudója volt már a nagy eseménynek. S e napon kötött üzletei vetik meg alapját a londoni Rothschild-ház világraszóló nagyságának. E sorsfordulatot *a nagy alkalom felismerése* idézi elő s a *törhetellen akaraterő*, mely ez alkalmat javára hajtja.

Rothschild Mayer Anzelm utódai négy különböző ágon virágzanak Európában. Négy Rothschild-ház van, melyeket székhelyök szerint a bécsi, londoni, frankfurti és párisi Rothschildok nevén emlegetnek. Innen-onnan kilenczven esztendeje valamennyien az osztrák bárói méltóságot viselik. Rothschild Nathaniel Mayer báró, a londoni ház mostani feje, Rothschild lordnak is mondhatja magát, mert 1885 óta peer, az angol felsőház tagja. Mellesleg szólva, a konzervativ lordok közé tartozik, egyik leghatározottabb ellenfele a most kormányon levő szabadelvű Asquith-kabinetnek.

A család bécsi ága a múlt század elején költözött Frankfurtból az osztrák fővárosba. Megalapitója, Rothschild Salamon Mayer, jó ideig még annyira nem volt bécsi, hogy letelepedési engedély nélkül még házat sem vehetett magának. De összeköttetései az osztrák főrangú körökkel elég hamar megszerezték számára a polgárjogot, üzleti szelleme, a család összeköttetései s a családi hagyományok hű követése a vezető szerepet a bécsi piaczon. Az ő egyenes utóda volt a bécsi Rothschild-ház most elhalt feje: Alfonz báró, ki a Rothschildok hatalmát és tekintélyét az eddiginél is nagyobb magasságokig emelte. Pedig e férfiú lelki tulajdonaiból hiányzott az üzleti buzgalomnak az a lángoló heve, mely elődeinek egyik legfőbb tulajdona volt. 1874-ben, a nagy pénzügyi válság után, mikor atyjának végrendeleti intézkedése értelmében átvette a bécsi czég vezetését (noha nem ő volt a család elsőszülöttje), nagy pénzügyi nehézségek leküzdésének feladata várt reá. A bankárságot a hamburgi Behrend-féle bankházban tanulta meg; annak is főképen azt a magasabb rendű fajtáját, mely elsősorban a nemzetközi áramlatoknak a világpiaczra való hatását kiséri szemmel. Atyjának nyilt banküzletét feloszlatta s kezdetben a család nagy vállalatainak konzerválására forditotta minden erejét. Nagyszabású üzleti egyénisége csak a nyolczvanas évek elején lépett előtérbe, midőn az akkori Rothschild-csoport — a Rothschild-házzal üzleti közösségben álló bankházak és intézetek — élén Magyarország hitelügyeinek rendezésére, a nagy járadék-konverzió keresztülvitelére adta magát. A Rothschild-csoport az idők folyamán s különösen a nyolczvanas években nagy változásokon ment át, különösen 1886-ban, mikor Albert bárónak, bátor és szerencsés akcző befejezéseképen, sikerült érdekkörébe vonni és csatlakozásra inditani a bécsi földhitelintézetet, mely a csoportnak addig komoly vetélytársa volt. Magyarországon még sokan emlékezhetnek arra a nevezetes látogatásra, melyet Rothschild Albert báró, a csoportban helyet foglaló bankok vezető férfiainak társaságában, közvetetlenül e fontos csatlakozás után, Budapestre tett, itt inditva meg a nagy kölcsöntárgyalást a magyar kormánnyal. Ez időtől fogva hosszú sora következik a nagy és jelentékeny kölcsönöknek és konverzióknak, melyek a Rothschild-csoportot évtizedeken át állandó üzletfelévé tették Magyarországnak és Ausztriának: a magyar és osztrák járadékkibocsátásoknak, a valutaszabályozás czéljára szükséges arany előteremtésének, a magyar és osztrák koronajáradék kibocsátásának, az 1902-iki második magyar konverziónak, az 1909-iki magyar és osztrák kincstári jegyek kibocsátásának s a legutóbbi nagy magyar kölcsönnek. E konzorczium keretében Rothschild Albert báróé volt a vezető tekintély, melyet kardcsapás nélkül szerzettek meg számára a Rothschildok hagyományain kelt üzleti elvei, saját egyéni tulajdonai közül pedig rendithetetlen konzerváló hajlama és biztos itélete.

ISTÓK JÁNOS ELSŐ DÍJAT NYERT TERVE.

KOLOZSVÁRI SZESZÁK FERENCZ HARMADIK DÍJAT NYERT TERVE.

CSÁNYI LÁSZLÓ ZALAEGERSZEGI SZOBRÁNAK PÁLYANYERTES TERVEI.

CSÁNYI LÁSZLÓ SZOBRA ZALAEGERSZEGEN.

A hős vértanu szobrára tizenhét szobrász versenyzett a nyáron kiirt pályázaton. A bizottság szükebbkörü pályázatot hirdetett februárra 12-ére. Ezen a pályázaton a hat jobbnak talált mü alkotói vehettek részt, még pedig: Győri Pfeffer József, Istók János, Kara Mihály, Kolozsvári Szeszák Ferencz, Lukácsy Lajos és Nemessányi Andor. Részt is vettek mind a hatan. A bizottság most — Szamovolszky és Tóth István szakértői véleményét is meghallgatva — nagy fölénnyel *Istók Jánosnak* tartalmas szép pályaművét találta legjobbnak s a kivitellel őt bizta meg. Istóknak többek között igen jeles szobra Sümegen a Ramasetter-szobor. Jutalmazta a bizottság 500 koronával a Nemessányi Andor tervét s 250 koronával a Szeszák Ferenczét is.

Istók Csányi Lászlója az erős kormánybiztost, a fáradhatatlan közmunka- és közlekedési minisztert s a rettenthetetlenül elszánt vértanut mutatja nyugodt méltóságban. A talapzat egyik felén a zászlóval rohanó honvéd s mögötte a harczba induló és feleségétől búcsuzó nemzetőr a 48/49-iki önvédelmi harczot jelzi, másik felén az alatt a magyar munkás épiti az utakat s tovább épiti sisiphusi munkával és tökéletlenül az alkotmányt, — melyekért martiromság jár, a hátsó részen látható töviskoszorúban. De diadalmasan emelkedik ki a hősnek plasztikus alakjában az emlék, a fel-fel támadó szellem s a nemzeti hit.

Istók műve minden oldalról nagy gonddal kidolgozott emlékmű s dicsőségére válik majd Zalaegerszegnek és Zalavármegyének. S a monumentális emléket megérdemli Csányi Lászlónak az emléke, a ki egyik legerősebb tagja volt a 49-es magyar miniszteriumnak, s a kit október 10-ikén az Ujépületben báró Jeszenák Jánossal együtt kötéllel öltek meg.

A szoborbizottság elnöke Bosnyák Géza orsz. képviselő, s a gyüjtés munkájában oroszlán része van Borbély György gimnáziumi tanárnak, ki iskolás gyermekek filléreiből hozta létre az első alapot. Az egész mü 35,000 koronába fog kerülni.

TÁTRALOMNICZ TÉLI SPORTBERENDEZÉSE.

A páratlan hatás, mit az edző, friss téli inzolácziós levegőn való huzamosabb tartózkodás az egészségre és a fáradt kedélyre gyakorol, a mindennemü téli sportág könnyü elsajátitása, s a mesés élvezet, a mit a jég- és szánkópályán, valamint a nagykiterjedésü hómezőkön való gyors mozgás okoz, a téli sportokat, teljes joggal, nemcsak a szükebb körü sportvilág, de a nagy közönség szemében is a népszerűség legelső fokára emelte.

Ma már a téli sportok Európa minden országában, a hol csak erre alkalmas hely nyilik, lelkes követőkre találnak, s több mint százra megy Svájczban azon üdülő- és fürdőhelyek száma, a melyek télen át is nyitva vannak, s a melyek téli forgalma eléri, sőt meg is haladja a nyárit.

A TÁTRALOMNICZI ÚJ FELVONÓPÁLYA SZÁNKÓK FELVONTATÁSÁRA. — Madártávlati kép.

Hazánk a téli sportok gyakorlására alkalmas területekben elég gazdag. Egyelőre azonban csak a Magas Tátra déli lejtői jöhetnek tekintetbe, a hol a rendkivül kedvező fekvés és klimatikai viszonyok hatása alatt egymásután nyiltak meg a téli üdülőhelyek s ma már elmondhatjuk, hogy téli sporthelyeink a külföldiekkel berendezés dolgában teljesen egyenranguak. A folyó évben Tátraszéplak nemzetközi si-versenynyel szerepel a sportok évkönyvében, Tátrafüred remek szánkópályája messzeföldön hires hosszúságáról és páratlanul szép kifutójáról, Tátralomnicz pedig az elmult és a folyó évben létesitett sportberendezései által olyan nivóra emelkedett, hogy bizvást megérdemli a magyar St.-Moricz elnevezést.

A mult évben kiépült a nagy bobsleighpálya, a melyen hazánkban az első nemzetközi szánkóversenyeket futották meg, az idén pedig a pályát vizvezetékkel látták el a mentül czélszerűbb fentartás érdekében, s a közönségnek a pálya kezdőpontjához való gyors és a sport eszközökkel együtt való kényelmes felszállitására egy elektromos üzemű sodronykötélpálya épült, a mely a maga nemében ez idő szerint egyedül áll.

A felvonópálya, mely Steller Antal budapesti magánmérnök tervei szerint készült, a Tátralommniczról Matlárháza felé vezető «Mária Terézia»-út tőszomszédságában levő gépházból indul ki, s nyilegyenesen a lomniczi csúcsra irányított nyil.dékon halad fel. A felvonópálya lényegében egy erős, 2·5 cm v., 12,000 klgrmnyi szakitási szilárdsággal biró végtelen sodronykötélből áll, a mely két végén egy-egy 2 m 73 cm átmérőjű korongon fut keresztül. Alsó részén fekszik az emlitett gépház, a melyben az 50 lóerős elektromótor van, a mely az áramot Poprádról, mint egy 23 klm távolságról kapja; ugyan itt van a hatalmas kerékmű, a mely a gép gyors forgását, megfelelő szij- és fogaskerék áttételekkel annyira meglassitja, hogy a kötél másodperczenként csak egy méter sebességgel halad. A gépház alsó részén egy 9 m magas toronyban függ a 4100 kilogrammnyi ellensúly, a mely a kötelet állandóan egyformán kifeszitve tartja, a mi a pálya biztonsága és egyenletes üzeme szempontjából elsőrendű fontossággal bir.

A sodronykötelet a szánok felvontatására szolgáló teknőalakú pálya fölött kellő magasságban számos, fából összeácsolt bak tartja, s ezekre vannak a sodronykötél vezetésére szolgáló korongok felszerelve. Egy-egy ilyen aczélkorong súlya mintegy 50 kilogramm.

A sodronykötélre 45—45 méter távolságban egy-egy aczélkarmantyú van elmozdithatatlanul felszerelve.

A szánkát a gépház előtti térségen a kötél alá állitják. Rendesen egy ötszemélyes bobsleigh-ot egyedül, egy kétszemélyest 2—3 ródlival együtt bocsátanak a pályára, ródlikból pedig 4—5 darabot kötnek össze egy vonattá. Mindenki helyet foglal a szánon, a vezető szemben ül a bob kormányához, hogy a pályát jól láthassa, a közönség többi része ülhet, a hogy kényelmesebbnek tartja. Legczélszerűbb a mozgás irányának háttal ülni.

A szánnak orrára egy 4—6 m hosszú kötelet akaszt a pályafelvigyázó. A kötél másik végén egy csuklóalakú fogantyú van. A vezető «kész» jeladására ezt a fogantyút a pályafelvigyázó felhelyezi a kötélre. Mihelyt a mozgó kötélre rápréselt karmantyú eléri a szánkánk vontató kötelének végén levő fogantyút, kötelünk kihuzódik, s enyhén, minden lökés, rázás nélkül megindulunk felfelé, körülbelül olyan gyorsasággal, mint a milyen tempóban sik területen a gyalogos halad. Utunk bővelkedik érdekes látnivalókban.

Alig haladunk 60 métert, egy 140 méter hosszú fahidra érünk; alattunk először a ródlipálya halad el, majd a bobpályát érjük el egyik legszebb fordulójánál, a kőből épitett «Izabella»-fordulónál, aztán áthaladunk ismét a bobpálya fölött, majd közvetlenül mellette a ródlipályát keresztezzük, s a hid végén a Palota szálló mögötti plató bontakozik ki. A közönség itt is felszállhat a felvonópályára. Szánkókkal a sodronykötél tovább vontatja; alig távolodunk el a Palota szállónál levő állomáshelyről, újabb hidra érünk, a mely a ródlipálya fölött visz át. Alattunk kibontakozik a tátralomniczi telep látképe, a Palota szálló egy része szeszélyes tetőzetével, a háttérben a szepesi fensik, mig előttünk impozáns nagyságban, hófehéren tündöklik a Lomniczi-csúcs. Egy rövid darabon fiatal erdőn halad át a pálya, majd egy újabb hidon a bobpálya fölött megy szánunk. Innen rövid darabon mellettünk megy a bobpálya, s utunkban üdvözölhetjük a lerohanó szánokon utazókat. Ismét erdőbe jutunk, s néhány perczezel később a bobpálya hátamögött, a «Vipera»-forduló közvetlen közelében haladunk, a forduló sövénykerítésének tőszomszédságában. Kis tisztásra érünk, majd sürű fenyves közt haladunk; két hidon át a bobpálya fölött visz a pálya, majd egy további hid a bob- és a ródlipálya fölött vezet át bennünket, végre egy hatalmas, 130 méter hosszú hidon végighaladva, elérjük a végállomást. 2460 méter hosszú utat tettünk meg 33 percz alatt, s utunkban 304 méter magasra emelkedtünk. Szánkónkat az itt alkalmazott pályaőr vagy egy automatikus berendezés a mozgó kötélről egy szempillantás alatt lekapcsolja. Megállunk s járművünkről leszállva, nekikészülődünk a leereszkedésnek. Alig van időnk gyönyörködni a remek panorámában, a mely kitárul előttünk, — mélyen alattunk látjuk Késmárkot, Leibitzet, Nagyőrt, a Szepesi Magurát, s a Poprád festői völgyét — máris szól a hivás, hogy indulhatunk ötös bobunkon lefelé.

Néhány lépésnyi távolságra elvontatják szánunkat a bobpálya starthelyéhez.

1

2

3

4

5

6

7

1. Az új felvonópálya, fölfelé menet. 2. Sportoló csapat felvontatása a pályán. 3. Ródli csapat, az induláshoz fölmenet. 4. Az új felvonópálya egyik hídja. 5. Az országos szánkó-verseny győztes ötös csapata verseny közben. 6. Az új felvonópálya lefelé menet. 7. Gyalogséta a napon.

TÉLI SPORT TÁTRALOMNICZON. — Jelfy Gyula fölvételei.

Vezetőnek alaposan átvizsgálta már a szánt, nyugodtan rábizhatjuk magunkat; utasitása szerint elhelyezkedünk szánunkon, a fékező erősen lefogva tartja, nehogy idő előtt iramodjon útnak.

«Kész» jeladásra a fékező elbocsátja a féket s szánunk folyton fokozódó gyorsasággal indul meg a sima pályán lefelé. Rövid egyenes s néhány enyhe iv után a pálya első próbájához, a «Zerge»-fordulóhoz érünk. Itt már szélsebesen száguld a szán, s sokszor fékezni is kell, hogy a vezető a kormánynak ura maradhasson. Valósággal repülünk, alig veszszük észre, hogy a fordulót már elhagytuk, máris előttünk a nagy «Gertrud»-forduló, — a közeli menedékháztól nyerte nevét, — átsiklunk a kis «Gertrud»-fordulón, s egy rövid egyenes után befutunk a «Nagykakas»-fordulóba. Ezen átszáguldva, hosszabb egyenesbe érünk, miközben a felvonópálya hídja alatt először megyünk át; néhány forduló következik, a «Medve», «Piszkos» és «Mocsár», — utóbbi előtt és után ismét keresztezzük a felvonópályát — majd a «Vipera»-fordulónál elmarad az erdő, s egy rövidke időre Tátralomnicz villaterületét látjuk magunk alatt. Pályánk itt körülbelől háromszáz méternyi hosszban párhuzamosan halad a ródlipályával. Utóbbinak egy fordulójánál elválunk a ródlipályától, s elérjük a bobpálya legszebb szakaszát; az «Uj»-forduló után közvetetlenül, áthaladunk a felvonópálya hídja alatt, egy hosszabb egyenes után a «Vadkan»-forduló marad el mellettünk, majd elérjük a «Sövény»-, «Jeges»-, «Palota»- és a «Jnj»-fordulók által képzett szerpentinákat, egy egyenes szakasz

és két enyhébb forduló után a Palota szálló melletti nézőhelynél vagyunk; elrohanva a felvonó-pálya hidja alatt, az «Izabella»-fordulóba jutunk, ezen átfutva, a felvonó-pálya alatt utoljára megyünk át, szélsebesen következik a «Mókus» és a «Pisztráng», az utolsó éles forduló, s most enyhe ívekkel biró szakaszon haladunk a célig. A célnél egy 80 m. sugarú, majdnem félköralakú ívvel végződik a pálya. A kifutó enyhén emelkedik, szánunk sebessége fokozatosan csökken s végre megállunk a felvonó-pálya gépháza mellett, pár lépésnyire attól a helytől, a honnan a kötélpályán megindultunk.

A bobpálya, a melyen utunkat megtettük, 3400 m hosszú, ebből 3271 m a versenyhossz. A pálya esése minden 100 m-re 9 m, vagyis 9%. A start és a finish szintkülönbsége 306 m, tehát majdnem ugyanannyi, mint az Eiffel-torony magasság.

Surlódás, és a levegő ellenállása nélkül szánunk sebessége olyan nagy lett volna, hogy szánkánk, de a rajtaülők sem birták volna ki a sebességet. Rendes tempóban 6—7 perczig tart a szánkázás, azonban versenyek alatt sokkal rövidebb időket érnek el kellő nyugalommal és higgadtsággal gyakorolt vezetés és fékezés mellett az ötös bobsleigh-szánon való menet igazán nagyszerű élvezetet nyújt. A fő gyönyörűséget a pálya kanyarulatain való korrekt és biztos haladás adja, s ezért minden téli sportpályán nagy gondot fordítanak arra, hogy a sportoló közönség ebbeli igénye teljes kielégítést nyerjen.

Minden forduló a fellépő röpítő erő ellensúlyozására, homorú, meredek feltöltéssel, az úgynevezett túlemeléssel van kiképezve. Ez a meredekség úgy van kiszámítva, hogy a szán a pályából ki nem repülhet. Ezenkivül a pálya jéggé fagyasztott alapja, mely egyenes szakaszokon 2—3 centiméter magas hóréteggel van födve a szán jobb vezetése czéljából, a fordulók előtt 5—6 centiméter vastag hóréteggel van beteritve, hogy a fékező munkája, mely a forduló előtt egyenlő fontosságú a vezetőével, elősegítve legyen.

A szerencsés terepviszonyoknak köszönhető, hogy a tátralomniczi bobsleigpályán nemcsak kellő számú kanyarulat van, de ezek akként is csoportosulnak, hogy a pálya minden részére jut belőlük, s így az sohasem válik unalmassá.

A kis szánkók részére szolgáló ródlipálya szintén a felvonópálya végállomásánál indul ki, s nagyjában a bob-pálya irányát követve ér be a finishhez, a mely szintén a felvonópálya gépházánál van.

A pályák telefonberendezéssel és önműködő időmérő-berendezéssel vannak ellátva.

AZ EZÜSTSZIVEK.

Elbeszélés.

Irta **Balla Ignácz.**

I.

Linguagrossa nemes falucskája semmiképen sem vala megelégedve a Santa Maria Vergine templom új plébánosával. Mindegyre csak a jó öreg, istenben boldogult don Felixet sirták vissza, ámbátor az új plébános, don Giambattista is túl vala már régen a legénysoron. Marczona, óriás termetű férfiú volt, a szeme kemény nézésű, a járása döngő lépésű és a két tenyere olyan hatalmas, hogy avval akár a vágtató megvadult bikát is megfékezhette volna. Kevésbeszédű is volt és ámbátor még meg sem fedte korholó szavakkal a szerelmeseket, a kik vakságukban olykor-olykor letértek az erény útjáról, a falucskában mégis mindenki azt tartotta róla, hogy olyan szigorú erkölcsű szolgája az Úrnak, a ki a csókokért egymagában is a purgatoriumba küldené a hivőket.

Valósággal el is kerülte Linguagrossa nemes kisközségének apraja, nagyja az új pap templomának még a tájékát is, pedig istenfélő népek valának. De a fiatalság fölöttébb szerelmes természetű volt és a falucska öregjei is megértették a szerelmeseket és velük éreztek. Hiába volt Santa Maria Vergine Linguagrossa falucskájának védőszentje, most az öreges, barnuló szentkép is, a melyet valamikor réges-régen egy vén barát festett ihletett szivvel, de kontár kézzel, még az is mostoha sorsra jutott. Már a nevenapján sem kapta meg a szokásos ajándékokat, karvastagságú, aranydiszes viaszgyertyákat, ezüstszíveket, a mit a szerelmesek szoktak volt felajánlani Máriának, hogy segítse meg őket. Eddigelé Linguagrossa szerelmes leányzói (no meg asszonyai is!) annyi ezüstszivet hoztak az Istenanyának, hogy az a kis homályos fülke, a hol a barnuló szentkép állott, valósággal ragyogott és tündökölt a sok ezüsttől, a kicsi, a nagy, a díszes, a szerény, a szalagokkal átkötött, a drágakövekkel ékített, vert ezüstszivektől, a melyeknek egyik felső csücskében öreges betükkel ki volt vésve az adakozójának a neve, a másik felső csücskében pedig az a legénynév, a kinek a szerelmét kéri az ezüstszív adakozója tőled, ó Santa Maria Vergine!

De most megfogyatkozának az ezüstszivek, pedig már csak alig néhány nap hiányzott a Santa Maria Vergine-templomocska védőszentjének ünnepéhez. És megfogyatkozának a kongó vörösréz-soldók is, a Péterfillérek is, az ezüsttallérok is, mert bizony Linguagrossa lakói már gyónni sem igen jártak don Battista templomába, hanem inkább átballagtak a szomszédos Pontegrosso falu templomocskájába.

Don Giambattista pedig ott ült vala a templomban és szomorúan nézett az öreg Mária képre:

— Nostra Santa Vergine, engem megtagadott a te néped, minekelőtte megösmért volna és most te is megrövidültél én miattam. Elmaradozának az ezüstszivek, el a karvastagságú viaszgyertyák és a többi ajándokok... Nostra Santa, perdonemi, tudom, ennek az én személyem az oka, tégy hát csodát, hogy híveid visszatérjenek és hogy megösmérjenek engem igaz mivoltomban.

Az Istenanya mosolygott.

II.

És ekkor már jött is Annesa, Andolfattonak, a miseruha készitőnek és szabónak a lánya, a ki egyenesen a gyóntatószék felé tartott.

Don Giambattista már ebben is égi kegyet látott. Imé, a báránykák visszatérnek a jászolhoz! Pedig ennek a megtérésnek igazi oka csak az volt, hogy mivel az egész falucska Pontegrossoba járt gyónni, és az ottani templomocska zsúfolva volt linguagrossai hivőkkel, Annesa nem akarta az egész falu előtt vásárra vinni érzéseit, hanem idejött don Battistához, a hol egyedül térdepelhetett a gyóntatószékhez és más senkisem látta az arczát és más senkisem hallotta vallomásait.

Annesa fejét megérintette don Battista a hosszú gyóntató-vesszővel és a lány letérdelt. Gyönyörű éjfekete szeméből patakzott a könyy, a mely végigmosta szép arczát és odagördült ívelt, gránátalmafavirághoz hasonló bogyónyi kis ajkához. Sirva mondotta el nagy szenvedéseit és az istenes don mosolyogva hallgatta a tömör faragású gyóntatószék rostélyán keresztül.

— Nagy az én vétkem, istenes don Battista — suttogta Annesa. — Érzem, hogy elmúlik fölöttem az ifjúság, már maholnap húsz esztendős is leszek, pedig tudod, hogy Linguagrossában a ki tizennyolcz esztendős korára is még pártában maradt, az már öreg leányzó. És én értem még senkisem jött el, pedig Santa Maria Vergine megsegíthetne, hiszen én himeztem aranyfonalakkal tavaly is a legszebb ünneplőjét. De úgy látszik a Santa sem segíthet már rajtam, mert az apám rátarti ember nagyon és a legények nem mernek közeledni hozzám, mert félnek attól, hogy az apám kiebrudalná őket, ha nincs kis földjük, házuk, tehenük. Ez az én vétkem, istenes don, hogy nem akarok pártában megöregedni.

— No édes lelkem Annesa, nem olyan nagy vétek a tiéd. Santa Vergine megbocsátja a te bűnöd.

— Az nem elég, hogyha megbocsájtja — felelte Annesa. — De segitsen is, hogy illő férjet kapjak! Fogadom, istenes fogadalommal, hogyha férjhez segit, piros rubinttal kirakott ezüst szivet ajándékozok neki.

Don Battista jóságosan mosolygott a gyóntatószék rácsa mögött. Elgondolkozott egy pillanatra, majd így szólt:

— Santa Maria Vergine meghallgatott téged.

— És küld nekem férjet?

— Küld.

— Ki lesz az?

— Meg fogod látni az arczát a folyó tükrében. Menj még ma este, vecsernye után a folyó partjára, oda, a hol a kanyarulatnál az a vén fűzfa áll. Hajolj a víz fölé és fohászkodj háromszor a Szűzanyához. A mikor a harmadik fohászkodásodat is elmondtad, nézz a víz tükrébe és akkor ott meg fogod látni annak az arczát, a ki férjed lesz. És megmondhatod neki, hogy elmehet nyomban az apádhoz, hogy feleségül kérjen és az apádnak nem lesz ellenvetése.

Don Battista mosolygott és megsimogatta Annesa fekete haját.

— Gyertyát is hozok, vastag gyertyát, olyan vastagot, akárcsak egy oszlop, ha megsegít! — mondta Annesa, ki előbb tágranyilt szemmel, ijedt csodálkozással nézett don Giambattistára, de aztán boldogan sirva fakadt. Nevetett és sirt egyszerre.

III.

A mikor pedig Annesa már eltávozott, az istenes don körülsétálta néhányszor a templomot és boldogan sütkérezett a déli verőfényben. Valami motoszkálhatott a fejében, mert hirtelen megállt és magához intette Barnabát, a harangozót, a ki az ódon campanile lépcsőire kuporodva üldögélt a napsütésben.

— Te, Barnaba — mondta don Battista — mennyi földecskéd is van neked itt a határban?

— Nem sok. Kilencz kis láncz az egész.

— Aztán még mindég az a Cicchi műveli meg a kis földedet?

— Az, de Isten bocsássa meg, mindég megrövidít. Jövőre már másnak is adom. Istentelen ember az, nem becsüli meg a felebarátja kis vagyonkáját.

— Asszony volna jó oda! — mondta don Battista, de hirtelen valami szégyenlés-félét érzett és sebesen hátat is fordított Barnabának.

Elgondolkozva körül sétálta megint jó egynéhányszor a templomot, majd kis fertályóra múlva a parókia felé indult. De ott megállt még a küszöbön és magához intette Barnabát.

— Fiam — mondta és lesütötte a szemeit — fel kellene diszíteni zöld lombbal az ünnepre a templomot. Eredj el ma alkonyatkor, az Angellus Dei után a folyó partjára és nyess le lombot a vén fűzfáról, ott a folyó kanyarulatnál. Majd avval feldiszítjük a templom hajóit.

Barnaba mosolygott. Arra gondolt, hogy ugyan kinek diszítik fel a templomot, a mikor a kis falu népe úgyis elkerüli!

IV.

A mikor felhangzott az estvéli harangszó, Annesa elindult otthonról. Ide-oda ődöngött az utczákon, a piazzákon és maga sem tudta hogyan, mintha csak valami láthatatlan kéz vezette volna, egyszerre csak ott állt a folyó partján, a vén fűzes alatt.

A távolból odaragyogott a vén, sudár campanile, a mint a lebuvó nap utolsó sugarai bearanyozták a barnuló köveket, ódon párkányzatot és finom aranyport hintettek csücsíves tetejére, az oldalait pedig csillogó aranylemezekkel vonták be. Körösköril csend volt.

Már elhallgatott a harangszó és Annesa elnézte a viz tükrét. A zöld lombok mélyen aláborultak a folyóra, a mely a part mentén sárgás-zöldes szinben ragyogott, mig beljebb, a hol az árnyék nem érte, a napsugarak nyomán mintha aranykigyók kergetőztek volna az árban.

Annesa a viz fölé hajolt és felfohászkodott:

— Santa Maria Vergine, mutasd meg nékem annak a férfinak arczát, kinek felesége leszek.

Merően nézett a vizbe, de a sima viztükör meg sem mozdult. Az ár, a part mentén lustán, álmosan és iszapos-sárgán hömpölygött tovább.

Annesa most belekapaszkodott a vén fűzfa ágába, hogy még közelebb hajolhasson a viz tükrére.

— Santa Maria Vergine, légy irgalmas és mutasd meg nékem jövendő férjem arczát.

A viztükörben most sem jelent meg az arcz és Annesa szine most már aggodalmasan elszorult. Félkézzel a fa ágába kapaszkodva, most már egészen a viz fölé hajolt. Egy egy száraz levél, öreg fakéreg pergett alá és a viztükör most gyűrűzni kezdett.

— Most, most! — suttogta magában örömtől repeső szivvel Annesa. — Az igézet ereje!...

Vak fanatizmussal, szinte eksztázisban megismételte a fohászkodást:

— Santa Maria Ver... — de csak idáig jutott.

A viztükörben egy férfiarcz jelent meg. Barnaba, a harangozó arcza.

De ebben a pillanatban a vén fűzfa korhadó ága nagyot recscsent, kettétörött és Annesa belézuhant a folyóba.

Barnaba mentette ki a vizből, a ki zöld lombokat jött vágni a folyó partjához, a vén fűzfához és épen kivánczian állott meg Annesa mögött, a kiről nem tudta megérteni, hogy ugyan mit csinálhat ott a viz fölé hajolva?

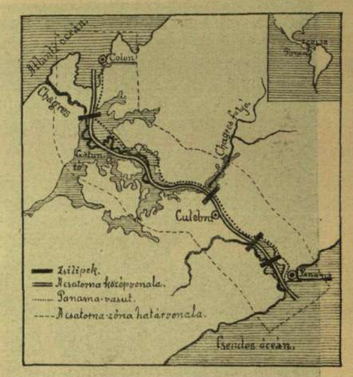

A CSATORNA ÚTIRÁNYA.

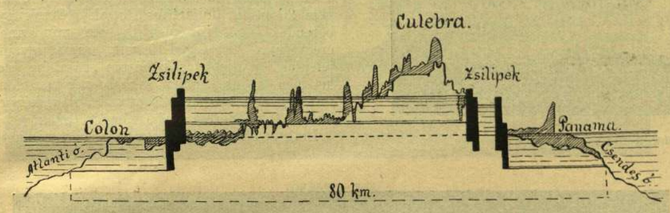

A CSATORNA HOSSZMETSZETE.

V.

És másnap reggel Barnaba, Annesa meg Andolfatto, a miseruhakészitő és szabó, illedelmesen bekopogtatott don Giambattistához avval az alázatos instanczával, hogy az ünnep napján hirdesse ki a szerelmesek házasságát.

Az ünnep reggelén pedig megint tele volt Santa Maria Vergine kis templomának fülkécskéje új vastag viaszgyertyákkal, gyönyörű új, vert ezüstből készült szivekkel, szalaggal átkötött, drágakövekkel ékített finoman vésett ezüstszivekkel. És Linguagrossa apraja-nagyja töbné nem járt át a szomszédos Pontegrossóba, hanem don Giambattista templomába, hogy az Urat dicsérje.

A PANAMA-CSATORNA MÚLTJA ÉS JELENE.

Mint a bolyban sürgő-forgó hangyatömeg, úgy dolgozik a több mint 45,000 emberből álló tarka munkássereg a technika egyik legimpozánsabb tervének, a Panama-csatornának kiépitésén. Három évtizednek erős munkája nem volt még elég e monumentális műnek befejezéséhez. Most a hetedik hisztrumnak hajnalán hallunk csak az épitkezésnek gyors előrehaladásáról némi biztatót. A hirek jelentése szerint ugyanis 1915 január 1-én nyilik meg e nagyszerű alkotás, melyről Roosevelt azt mondja, hogy ez lesz az amerikaiaknak legnagyobb dicsősége, mert áldást fog hozni minden időben az emberiségre.

A két hatalmas tengernek, az Atlanti- és Csendes-oczeánnak összekapcsolása a természettől szinte erre kialakult Panama földszoroson át, nem egészen új idea. Már a XVI-ik században a spanyol Cortez és V. Károly spanyol király is foglalkozott e kérdéssel s mindketten a Chagres folyót tartották a legalkalmasabb összekötő kapocsnak. Mindez azonban csak gondolat volt, mely várta megvalósitását. Hosszú ideig várta. Alig hunyta le V. Károly szemét, fia II. Fülöp rögtön rendeletet bocsátott ki, melyben halálbüntetés terhe mellett tiltotta a további tervelgetést. Szerinte a két tengernek hajózható csatornával való összekapcsolása az isteni rend ellen elkövetett súlyos vétség volna. A XVII. században újból fölmerült a probléma, a mikor Patterson «a tengerek kapujának» nevezte a keskeny földszorost. De tulajdonképen csak a XIX. században lett a Panama-csatorna problémája komolyabb vita tárgya. Bolivár Simon, az ismert szabadsághős, ki a délamerikai gyarmatokat a spanyol járom alól fölszabaditotta, újitotta föl az eszmét s Humboldtnak biztatására 1829-ben már meg is kezdte a fölméréseket. 1870—1875-ig egy amerikai társaság, majd 1876—1879-ig a Türr István hazánkfia által alapitott «Société internationale du Canal interoceanique» társaság tartott pontosabb terepvizsgálatot, melynek czélja az épitendő csatorna útirányának helyes megjelölése volt. A vélemények szétágaztak. Más volt az amerikaiaknak és más a francziáknak véleménye. Az amerikaiak a Nicaraguán átvezető útat, a francziák meg a Colont és Panamát összekötő irányt vélték legalkalmasabbnak. E diszharmónia azonban nem okozott zavart. A franczia vélemény győzött, mert a következő évben, mikor Lesseps Ferdinánd, a szuezi csatorna zseniális épitője, egyesülve Türr Istvánnal, Párisba a nemzetközi kongresszust összehivta, már elhatározták, hogy niveau-csatornát épitenek, melynek Colon lesz a kiinduló pontja. A tervezet szerint Colontól 10 kilométernyire a bővizü Chagrest használják fel Obispóig, hogy igy is könnyitsenek az óriás munkálaton. Obispótól körülbelül nyolcz kilométernyire hegyeken kell a csatornának áttörnie. Culebránál 80 méter magas és 180 méter hosszu bevágásra lesz szükség. Valamivel lejebb ismét egy két kilométer hosszu, 70 méter magas és egy hét kilométer hosszu, 50 méter magas kivágást kell létesiteni. A Cordillerák vizmedenczéjének áttörése után a tervezett csatorna a Rio Grande völgyében szakadna a Panama-öblbe.

A terv készen volt; 1881-ben hozzá is fogtak a csatorna megásásához azzal, hogy 95 millió frankon megvették a már 1855 óta fennálló Panama-vasutat. Erősen folyt a munka. Mindig nagyobb és nehezebb akadályok gördültek elő. A pénz csakhamar elúszott, úgy hogy az első tervezetet 1887-ben már elejtették s egy zsilipes-csatornának továbbépitését határozták el. 1888-ban már 1400 millió frankot fizettek ki, pedig a csatornának alig egy harmada lett készen. A költségvetés tehát, mely szerint a 75 kilométeres csatornát 843 millió frankon kellett volna megépiteniök, oly rosszul sikerült, hogy 1889-ben, február 4-én már csődöt mondott a részvénytársaság.

A munka félbeszakadt. Csak öt év múlva próbált szerencsét egy újabb franczia társaság. A terv nem sikerült, mert csaknem hasonló sorsban volt kénytelen abbanhagyni a munkát.

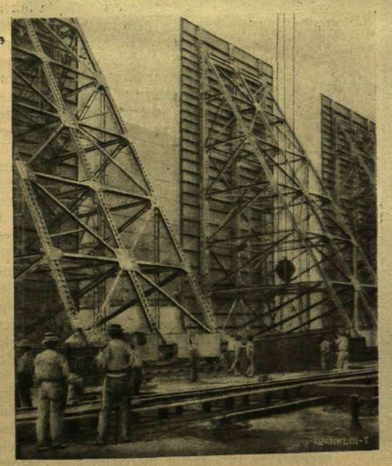

A ZSILIPEK ÉPITÉSÉNÉL HASZNÁLT SINEKEN JÁRÓ VASÁLLVÁNYOK.

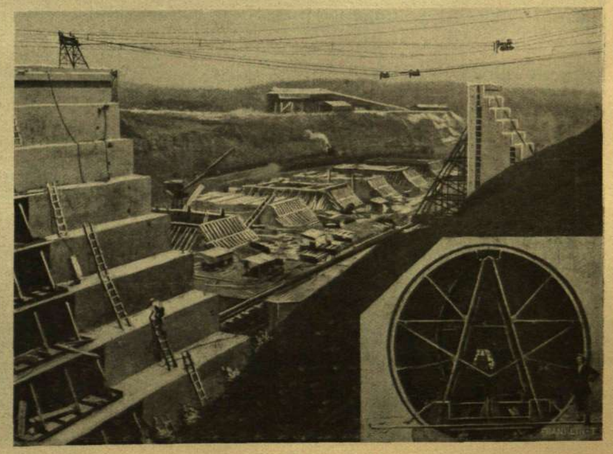

A ZSILIPEK ÉPITÉSE.

A PANAMA-CSATORNA ÉPITÉSE.

NYOSZOLYÓ LEÁNYOK AJÁNDÉK-ÉTELEI A MENYASSZONYNAK.

Így történt, hogy 1899-ben az Egyesült-Államok vették át Francziaország szerepét s 1903-ban, mikor Panama önálló köztársasággá alakult, teljes energiával fogtak a Panama-csatorna kiépítéséhez. Hangyaszorgalommal, hogy ne mondjam «gyárilag» folyik azóta a munka. Csaknem 19,000 néger, főkép a nyugatindiai szigetvilág lakói, 6000 amerikai, ugyanannyi benszülött, olasz és spanyol s néhány száz kinai végzi a nehéz és költséges munkát. «Ahol ily nagy érdekről van szó», — mondja a tübingeni egyetem neves földrajztanára, *Sapper Károly* — «ott a tőkepénzes amerikai nem riad vissza sem az időtől, sem a pénztől, csakhogy czélját elérje.» Az emberi erő, mellé tehát óriási gépezeteket is állít munkába, melyek mind e nagyjelentőségű tervnek gyors kiviteléhez készültek. A Gatun-tóban több mint 1000 m^3 órai munkaképességgel biró kotrógépek dolgoznak, a Culebra átvágásánál meg 25 hatalmas kotrógép készülék emeli ki a földet és a sziklás réteget 4 m^3-es vedrekkel. A kiemelt anyagot külön vonatok viszik a Culebrától talán 20 kilométernyire eső Panama-öbölnek lázgerjesztő mocsaras területeire, a hol a vonat összes kocsijáról egyszerre söpri le a földet egy vastag dróton végigszaladó ekevas-szerkezet. A rakásra hányt földet aztán külön e czélra berendezett lokomotívok simítják szét. Hogy fogalmat adhassunk az óriási munkáról, felemlítem, hogy míg a franczia társaság 25 év lefolyása alatt 81 millió köbméter földet emelt ki, addig az amerikaiak 1904-től 1910-ig bezárólag már több mint 110 millió köbmétert, úgy hogy mindössze még vagy 25 millió köbmétert kell kiemelniök. Elképzelhetjük azt a pénzösszeget is, melybe mindez kerül. A legújabb jelentések szerint több mint 325 millió dollárt kell az amerikaiaknak a csatorna fölépítésére áldozniok. S mennyit áldozott már a franczia!

Ha ma betekintünk a Panama földszorosnak kisebb-nagyobb városaiba, helységeibe, szinte alig ismerünk rájok. Maga Panama most már csaknem 44 ezer lakost számlál; hat évvel ezelőtt félannyi volt. Városokra és falvakra való területeket csapoltak le az amerikaiak, utczákat kövezettek ki s gondoskodtak egészséges vízről is, csakhogy a gyilkos klimájú vidéken a sárga-halál pusztítását megszorítsák. Csaknem 20 millió dollárt fordítottak egészségügyi berendezésekre. De meg is van mindennek eredménye. A betegen fekvők száma ugyanis jelenleg legföljebb csak három százalék; ezeket sem a láz, hanem inkább a tífusz döntötte ágyba. Részökre tiszta és minden kényelemmel berendezett kórházakat építettek.

Említettük már, hogy a franczia társaság

VŐFÉLYEK AJÁNDÉK-ÉTELEI A VŐLEGÉNYNEK.

MENYASSZONY-TÁNCZ.

Balogh Rudolf fölvételei.

AZ OPERAHÁZBAN RENDEZETT IZABELLA-BÁL. (MEZŐKÖVESDI LAKODALOM.)

1887-ben lemondott a niveau-csatorna építéséről és zsilip-csatorna építését határozta el. Az amerikaiak ezen terv szerint folytatták az építést. Gatun-nál összpontosul az építkezésnek minden nehézsége. Egyrészt a mélyen fekvő Gatun, másrészt a szilaj Chagrest létesít bajokat. Ez utóbbi ugyanis, mikor megnyílnak az égnek csatornái, félelmes rombolással pusztít végig mindent, a merre csak útja vezet. A természetnek e vadul tomboló ellenségét kellett tehát az amerikaiaknak megfékezniök. S ez meg is történt. Erre szolgálnak ugyanis az óriás méretű gatuni zsilipépítmények. A tervezet szerint körülbelül 1200 méter hosszú lesz a részletenkint épített, lassankint egymásba folyó kolosszális alkotmány, melynek magassága 25, legnagyobb vastagsága pedig 17 méter. Csaknem egy millió tonna czementet emésztenek fel e zsilipek, jóllehet nagy mennyiségű homokot és kavicsot is kevernek hozzá. Az építéshez szükséges anyagot a levegőben levő drótsineken szaladó vonatok szállítják. A jelen költségvetés szerint több mint 52 millió dollárba kerül a zsilipek fölépítése. Mellékelt képünkön bemutatjuk azokat a hatalmas, sineken járó vasállványokat, melyeket a falak építésénél használnak. Hogy az építendő zsilipek a legnagyobb hajót is befogadhassák, 33·5 méter szélesek és 12·5 méter mélységűek. A csatorna hosszmetszetének képén láthatjuk azoknak helyzetét. A Colonba érkező hajókat a zsilipek 28 méternyire emelik fel a tenger szine fölött lévő

VŐFÉLY-TÁNCZ.

MENYASSZONY — VŐLEGÉNY.

Gatun-tóba, hogy a csatornán végighaladva, a Csendes-oczeán előtt elhelyezett kettős zsilipek segítségével leereszkedhessenek a másik végpontba, Panamába. Az egész csatornát 10—20 óra alatt járhatják meg a hajók. A gatuni és a Csendes-oczeáni zsilipek áthajózására másfél óra elegendő. A Panama-vasút, melynek újjáalakítására szintén nagy összeget fordítottak az amerikaiak, harmadfél óra alatt jut el az egyik oczeántól a másikig. A forgalom gyorsítását nagyban elősegíti a zsilipeknek gyors megtölthetése. Egy zsilipkamrának megtöltéséhez alig kell egy negyed órai idő.

A Panama-csatorna építése ily bámulatosan haladt előre az amerikai erőknek beleavatkozása óta. Most már küszöbén állunk e nagyszerű mű befejezésének. Örömünnep lesz az amerikaiakra nézve, de örömünnep talán az egész világra is. A két határpontot, a Colont és Panamát összekötő mesés szép vidéket százával, sőt ezrével csodálják majd meg az idegen országok kíváncsi népei. A trópusi-világnak csodái, a gyönyörű pálma és bananerdők, a kaktuszok, kaucsukfák s a csodaszép orchideák, a benszülötteknek e «szent Lélek virágai» övezik erre mindenütt az érdeklődő utast. De máskülönben is nagy jelentőségű mozzanat lesz a Panama-csatornának megnyitása a világkereskedelem történetében. A világkereskedelemnek útjai valósággal megrövidülnek. Japán, Kina s a Csendes-oczeán szigetvilága mintegy közelebb huzódnak Kelet-Amerikához és Európához az új csatorna révén. E kanális teszi majd — mind Sapper mondja — az Egyesült-Államokat hadügyi szempontból is igazán erőteljessé. Amerika ugyanis bármikor elzárhatja majd az utat a többi nemzet hajói elől. Jelenleg épülnek már a csatorna végein a több mint 100 millió dollárba kerülő hatalmas erődítmények.

Grész Leó.

LAKODALMAS EBÉD.

AZ OPERAHÁZBAN RENDEZETT IZABELLA-BÁL. (MEZŐKÖVESDI LAKODALOM.) — Balogh Rudolf fölvételei.

AZ IGAZI MEZŐKÖVESDIEK A BÁLON.

SZINHÁZ.

Bábjáték. Pierre *Wolff* vigjátéka a Nemzeti Szinházban. — **Az arczkép.** *Földes* Imre »játéka« a Magyar Szinházban.

Szürke hetek a szinházak világában. Egymás után jönnek az új darabok, nem hasonlitanak egymáshoz, a mint érkeznek, de nincs maradásuk nálunk, nyomban indulnak, távoznak és egyszerre úgy hasonlitanak egymáshoz — az enyészetben. Nem hiszem, hogy erre az évadra valamikor nagyon büszkék leszünk, ha csak Molnár Ferencz régi és Kóbor Tamás új múzsája nem könyörögnek érette. Molnár Ferencz Testőre mind magasabbra nő, Kóbor Tamás drámája most is nyugtalanitja lelkünket, Bródy Sándor Medikusából pedig szeretnénk kivágni egy kis csoportot, mint a festők az atelier-kben valamelyik jó barát nagy vásznából egy darabocskát. De térjünk a múltból a jelenre, mely félelmetes gyorsasággal készül múlttá válni.

A Nemzeti Szinház Pierre *Wolff* Les Marionnettes czimü darabját adta *Bábjáték* czimén, a mi nem egészen az, mint a franczia, mert a bábokról van szó, nem a bábjátékról. (Váradi Antal fordítása máskülönben igen jó.) A darab: fáradt, bágyadtan mosolygó *művészetnek* graciózus terméke. Ilyeket alkot a művész, a mikor nincsen *művészeti* ötlete. Mikép *hódíthatja* meg a feleség hűtlen férjét: ez a probléma, ha ugyan ilyesmi problémának nevezhető. Roger de Montclars ugyanis nem szereti nejét, kit édesanyja reátukmált. A fiatal asszony egyenesen a klastromból jő, együgyűnek, túlságos egyszerűnek, félszegnek látszik, szegény szülőktől származik, szóval semmi sincsen meg benne, a mi az elegáns, könnyűvérű, lobbanékony Roger urat csábithatná, nejéhez köthetné. Ez el is hanyagolja nejét derekasan. De a nő nem együgyű, nem félszeg és keservesen szemére hányja férjének közömbösségét, úgy, hogy tiszta helyzet származik köztük. Roger megmondja nejének, hogy nem szereti, a nő pedig, ki szereti férjét, boldogtalan. Ez a darab expoziciója.

A szerző finom tapintattal rajzolta a nőt ilyennek. Ha a nő gazdag, igen előkelő, jártas a nagyvilági életben, akkor Roger úr nem bánhatik így vele. Ha mégis, akkor a nő hamar és alaposan megboszúlta volna magát. A nőnek szinte védtelennek kell lennie, hogy Roger oly ocsmányul viselkedhessék. De akkor milyen ember ez a Roger? Érdemes őt meghódítani? Nekünk ez az egész légkör kietlen. A francziák már hozzátörődtek ahhoz a fölfogáshoz, hogy a nő százszor többet ér, mint a férfiú, de mint-hogy férfiú nélkül mégsem lehet el, hát addig kell ráng*a*tni ezt a bábot a dróton, mig tűrhető módon viselkedik.

A többi már szinte magától értetődik, alig szükséges elmondani. Roger neje a második és harmadik fölvonásban gyorsan és alaposan átalakul oly nagyvilági hölgygyé, a milyenek azok, kik Roger úrnak tetszenek. Oly mélyen kivágott ruhákat hord, hogy Roger úr kénytelen elpirulni. Úgy flirtöl az urakkal, hogy a kitanultak is tanulhatnak tőle. Hol tanulta? Ez az, a mit asszonynak nem kell tanulni. Mihelyt ezt a drótot meghúzza, kitűnik, hogy a férj úr: báb. Mennél inkább tetszik a nő másoknak, annál inkább tetszik a maga urának is. Midőn ezek a mások is kinyújtják érte kezüket, Roger féltékenyen harczol érte. Midőn azt hiszi, hogy hűtlenné lett hozzá, előbb meg akarja fojtani, azután öleli, csókolja és rimánkodik szerelméért. A probléma meg van oldva. A mondain szerelem titka ez: másnak a vágya teszi feleségedet kivánatossá számodra. Báb vagy, hogy ne mondjam: majom. Hogy mi lesz a folytatása az ügynek, azt nem szabad kérdezni. Azaz, nem szabad*na* kérdezni. A műnek olyannak kell lennie, hogy ezt a kérdést nem engedi meg. A mint egy napsütötte tájkép előtt nem szabad kérdeznünk, mi lesz, ha itt köd meg vihar lesz? Mert az már más tájkép dolga. De ha a dráma maga kelti ezt a kérdést, akkor a megoldás hibás. Meddig fogja Roger úr a nejét szeretni? Meddig fogja Roger neje érdemesnek tartani, hogy Roger úr drága szerelméért küzdelmet indítson? Vareine-nek hivják azt az urat, a ki a darabban annyira szerelmes Roger *nejebe, hogy egy* pillanatra magunk is féltjük Rogerné erényét. Ha ránk hallgat Vareine úr, kirándulást tesz Algirba és ott tölt nehány hónapot, esetleg egy évet. Azután visszatér. Közben elmúltak Roger úr új mézeshetei. Akkor jelentkezzék Vareine, úgy, mintha misem történt volna. Valószinűleg édes kárpótlásban fog részesülni hosszú várakozásáért.

Pierre Wolff különben nem felelős sem a témáért, sem megoldásáért, mert mindkettő közkeletű a mai franczia irodalomban és számtalan variációban részesült. Wolffnak egyetlen hibája, hogy ily járt útra tért és nagy erénye, hogy jó izlést és finom tapintatot mutat az előadásban. Minthogy csak a férj elcsábítása fontos, nem vagyunk egészen biztosak benne, hogy a nő terv szerint végezte-e dolgát, vagy csak úgy belesodródott-e a megoldásba; abban sem, hogy Vareine úr igazán szerelmes-e a nőbe, vagy olyan-e, mint a többiek. A nő lelkiállapotát sem szabad nagyon kutatni. Nem az dönt, hogy ő mit érez, hanem hogy férje mily változáson ment keresztül. Mélyebb erkölcsi és lélektani kérdések egészen ki vannak zárva. Mit érez egy tiszta, nemeslelkű nő, ha férje nyiltan megmondja neki, hogy nem szerette soha, és azután elutazik szeretőjével Montreuxbe és nyilvánossá teszi neje balsorsát? A franczia fölfogás szerint csak az az egy érzés kelhet benne: hogy lehet ezt az urat visszahódítani. Húsz év előtt jobban csodáltuk volna Wolff nagy rutinját. Azóta némely dolgok történtek a világ szinpadán: vita tárgyává lettek a nő lelkének jogai és a háremvilágnézet sánczai nevezetes réseket mutatnak. Ibsen Nórája, mint brutális éjszaki vihar, nagy pusztításokat vitt véghez a modern franczia kiczirkalmozott parkokban.

Földes Imre a meseszerüségben keres menedéket a modern lélek kiméletlenségei ellen. A minap mondottam, hogy sok modern iró már a darab jelzésében elárulja nagy bizonytalanságait. Földes is igazol bennünket, ő *játéknak* nevezi darabját, se vig-, se szomoru-játéknak, csak játéknak. Történik egy régi éjszaki királyságban, mondja a szinlap: bizonytalan tér, bizonytalan idő, bizonytalan játék. Játéknak különben igazán ügyes játék, mulatságos, érzelmes jelenetekből összeróva, csak azt nem éri el a szerző, a mi után törekszik, hogy oly költői világba helyezzen bennünket, mely elnémít minden kérdést, minden kétkedést, és elhitet velünk mindent, a mit képzelete fölidéz. *A festő* a darab hőse, nincsen neve, csak művész, a szerelem művésze, csak nőt tud festeni, és csak azt a nőt, kit szeret és a ki őt szereti. Ezt elfogadhatjuk induló pontnak. De jő a bonyodalom. A királyné akarja magát lefestetni a festővel. A királyné büszke, szép, de a királyné, úgy látszik, unatkozik az ostoba udvar körében és királyi férje oldalán is, a ki inkább király, mint férj. Tetszik neki ez a festő, a ki parancsolgat neki, hogy tegye le a kalapját, ha azt akarja, hogy ő fesse, vagy, hogy mélyebben kivágott ruhát öltsön, vagy, hogy így tartsa a kezét és a ki végre is elutasitja a királynét és nem festi arczképét, mert a mondott oknál fogva nem tudja festeni. Ebben való*ban költői*, fantasztikus vigjáték magva rejlik, de a szerző nem tudja kisarjaztani. Ügyeskedik, kínlódik és igen *zűrzavaros masineriát* talál ki, hogy forradalom lesz az országban, ha a festő reggelig nem készíti el a királyné arczképét. A király, hogy trónját megmentse, tudván a festő említett sajátosságát, egyedül hagyja nejét a festővel azon a rendelkezésre álló éjszakán, hogy — a kép elkészülhessen. De ekkor a mesternek egy második sajátossága revelálódik. Mert ámbár a királyné is kész mindenre, a festő beérheti egy forró csókkal, mely után eszeveszetten festi az arczképet, mely reggelig elkészül. Ezt a modernek úgy hivják: fiziológiai ártatlanság. Másnap reggel dupla csoda történik: A kép kész és a király féltékenysége is elpárolog. Itt is kedvünk jő kérdezni: Nem volna-e czélirányos a festőt szépszerével elküldeni Afrikába? Vagy másvalahová? Be kár, hogy a szerzőnek fortélyokon jár az esze, nem a fantázia nagy realitásain. Mert a fantáziának is vannak realitásai és a szinpadon ezek az igaziak. Láttunk már darabokat jobban indulni; de roszabbul folytatni jó vagy közepes indulást még ritkán láttunk. Azonban igaz élvezetünk volt Góth játékában, a ki igen gazdag képzeletű és igen leleményes művész és sokkal jobban tudja a hihetetlent hihetővé tenni, mint maga a szerző.

Alexander Bernát.

HELLÉ.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta Marcelle Tinayre. — Forditotta M. Hrabovszky Julia.

XII.

Mikor elérkezett a nyár, elutaztunk a Gesztenye erdőbe.

Kivéve a butoraitól megfosztott, bezárt könyvtárszobát, a régi házban, a hol gyermekéveimet töltöttem, a hol serdülő koromban álmodoztam, a hová ifjúságomban koronként visszatértem, semmi sem változott. A fügefa a kút mellett terjesztette szét széles, bársonyos leveleit. A nagy csigák és a filigrán gyíkocskák azylumában, a száraz kövekből összerótt fal mellett, *még* mindig bojtorján nőtt; nyiltak a kék vadvirágok; a szőlőtőkéken új szőlő érett és az őszi-baraczkfákon piruló gyümölcsök pompáztak. A bársonyos lila és a sárga iriszek kezdtek elvirulni, a szürkés finom levelek között nyilladozó szegfük, junius hó uralkodóinak, a rózsáknak közeli ragyogó uralmát jelezték. Minden nap közelebb hozta a rózsaidőt, a melynek tetőpontját igazi ünnepként vártam.

Az ösmert tárgyak között, szemben a tájékkal, melynek tág, egyhangú rétei, gesztenyeerdői, dombjai olyan sok ideig egyedüli díszletei voltak álmaimnak, öntudatára jöttem a lelkemben végbe ment változásoknak. A lelkem kitágult új érzések befogadására és előérzetem volt, hogy még jobban ki fog tágulni.

Párás, illusiókba burkolt ismeretlen látóhatárok nyiltak meg előttem és feltünt előttem a szerelem határozatlan körvonalakban rajzolt ábrázata.

De ennek az isteni, a fiatalság küszöbén mosolygó ábrázatnak még nem tudtam nevet adni. A Clairmont Maurice távozását követő hetekben sokat gondoltam rá, de a képe lassan-lassan elhalványodott abban a fényes, zavaros visióban, a minek egyetlen neve: szerelem. Bizonyos, hogy minden korombeli fiatal leány Maurice emlékét valami határozottabb reménynyel fűzte volna össze. A romantikus nevelés, a szinház és az olvasmányok szuggesztiója, a társadalomnak befolyása, a hol az asszony nem gondol másra, nem cselekszik és nem lélegzik mást, mint szerelmet, szerelmeseket teremtett volna ott, a hol belőlem csak álmodozó vált, szenvedélyt hozott volna létre, a mi nálam csak sejtés maradt.

Ha sajnáltam is az ifjú távollétét, ha örömmel gondoltam is reá, sajnálkozásomba nem vegyült semmi kínzó, örömömet nem zavarta *semmisem*. Nem kínzott a szeretni akarás utáni türelmetlenség. Tisztaságom drága volt nekem. mint az embernek a szabadsága, mint egy csak kevés évekre engedélyezett előjog, a mit ki kellett élveznem. Ha égető délutánokon a gesztenyefák árnyában üdültem, szerettem felfedezni a földszinén fakadó forrásokat, melyek mocsoktalanok és rejtettek voltak, mint az én életem. A tenyeremből ittam az emberek által használat közben még be nem piszkolt friss vizet, a mi nem tükrözött vissza egyebet, mint az ágak fekete sávjai között előbukkanó ég kékjét, az irisz virágok lándzsáit és előre hajló arczomat. Ezek a források az erdő legsűrűbb részében voltak, egy mindig nedves szakadékban, a honnan szétválaszthatatlan lombzaton át, távoli napsütött fasorok zöld fénye volt látható. A forrás nagy köveken szürődött át és egy természetes medenczefélét képezett, csudás mohákkal kipárnázva, a zöldnek minden színárnyalatában az olajbogyó zöldjétől egészen a smaragdzöldig és puhán, lágyan, üdén terülve el lábaim alatt. Egy sziklakőre ülve, bokáim között éreztem a forrásviz érintését. Gyerekes bohóságból hangosan hivtam a helyi nimfákat és italáldozatként vizcseppeket hullattam a zsázsára és az örökzöld apró kék virágaira.

A vizszintesen álló nap megaranyozta a tisztások széleit. A gabonaföldeken átvágva indultam hazafelé. A vállamig érő, hullámzó, érett kalászok forró, száraz illatot leheltek. Útközben búzavirágott szedtem, egészen sötétet és majdnem lilaszerűen világosat és nagy, piros, ragadós szárú pipacsot. A munkások már távoztak; csak a tücskök hangos csiripelése hallatszott.

. . . Bűvös hónapok voltak ezek; páratlan nyugalom, a mit nem találtam fel soha többé, az egyetlen pillanat, a hol olvasmány, tanulás, irigy pillantások, magam körül ébresztett kiváncsiság nélkül, saját, egyéni életemet éltem. És az anyatermészetnek nagy tiszteletemmel, szeretetemmel háláltam meg a nagy gyönyört, a mit tőle nyertem, szemem megrészegedett nagy fényességétől, a füleim el voltak bájolva a hangjai által.

XIII.

Október hó visszahozott Párisba és az elmult évben folytatott életem megkezdődött. Megjelentem ismét Gérardék estélyein, folytattam Marboy asszonynyal a meleg barátságot, minden szerdán teára és whistre vártam nagybátyám öreg barátait. Walter Karl elutazott, de helyette Genesvrier Antoine látogatott el hozzánk rendesen.

Sylvain bácsinak sikerült Genesvrier régi könyveit nagyon előnyös feltételek mellett eladni. Genesvrier nagyon hálásnak mutatta magát e miatt, de bár bizalmas érintkezésbe jött velünk, olyan tartózkodóan viselkedett, a mi minden áradozásnak útját vágta. Ez a komoly, visszatartó modor nem volt nagybátyám ellenére. A mi engem illet, elösmertem ugyan, hogy új barátunk tiszteletreméltó, bátor, fennköltlélek, de hibájául róttam fel, hogy nem tudja a kinálkozó rokonszenvet felbátoritani.

— Azt akarnád, hogy romanczokat énekeljen neked? — kiáltott fel nagybátyám mulatságos indignáczióval. — Neveted a szép úrfikat, a

DINAMIT-ROBBANÁS A NEW-YORKI KIKÖTŐBEN.

kik Gérard asszonynál udvarolnak neked és mikor találkozol egy férfival, a ki nem hasonlit a tánczosaidhoz, bűnül rovod fel neki. Parbleu! Genesvrier nem galáns. A bajusza nincs felkunkorítva, nem hord galléros köpenyt, sem lobogós nyakkendőt, sem hosszú császárkabátot, sem monoklit moiré szallagon. Nem tetszik a hölgyeknek . . . Mikor az óra tizenegyet üt, nem dül meg a kandallónak, hogy lapos, szerelmes verseket mondjon el . . . És én épen azért szeretem őt . . . Elbutulnál *édes* Hellém? Beleszerettél volna valami név-idealistába? Egy kipomádézott, nagy iskolák koszorús költője fogja megkérni tőlem a kezedet?

Nevetve feleltem:

— Azért mivel a bácsi férfiasan nevelt, megfeledkezett volna a nemem és koromról? Esküszöm önnek, hogy Genesvrier urat végtelenül nagyra becsülöm. Anélkül, hogy műveit ösmerném, hiszem, hogy tehetsége van, sőt mi több, lángeszű ember; az egyház első papjainak komor, szaggatott, felháborodott lángeszével bír. Igen, Genesvrier úr eszembe juttatja nekem szent Jeromost. Nem az én hibám, ha jobban kedvelem a finom, graciózus lelketet.

— Lehet, hogy a Genesvrierhez hasonló lelkületű férfiak érthetetlenek maradnak a nők előtt és ez nem válik nemednek becsületére. Az ilyen férfiak Hellé, a nagy magyányban élők, fenn élnek a hegy tetején, fennköltt tiszta levegőben, a mit ti nem birtok ki, belehaltok. És ezen férfiaknak talán nincs is szükségük reátok, a ti frivolságtokra, a ti kecsességtekre. Az ő magányuk az ő erejük . . . Téged Hellé a szép megbabonáz; az észlelhető szépet értem, a mi formákban, a hangban, a ritmusban, a szinekben nyilvánul. És ebben ráismerek benned az asszonyra. Te a műtárgyat elébe helyezed az eszmének magának. Nem itéllek meg érte. Minden asszony így érez és azért szöknek a nők a filozófia elől és szeretik a vallást, a mi az eszméket szimbolumokban adja be nekik. A nő természetétől fogva bálványimádó és misztikus . . . sohasem ideálista. Azért adja magát a keresztények Istenének, mert az emberré vált, azért mert látta a templomokban az Isten által magára öltött emberi typust, az otthonossá vált előtte. A nő csupa szeretet. A vértanúk a Colosseumban nem az új erkölcs diadaláért, de az új Isten iránt való szeretetből haltak meg.

Gérard meghivta Genesvriert az estélyeire, de Marboyné unokaöcscse udvariassan megköszönve a meghivást, nagy elfoglaltságát, némi kimerültséget és emberkerülő természetét adta okul, a miért azt el nem fogadhatja. Magamban igazat adtam neki. Úgy tetszett előttem, ha Genesvrier nagyvilági emberré vált volna, elveszti fennhéjázó méltóságát és nem lenne azért kecsesebb. Gerardnét bántotta ez a távolmaradás. Ő hallotta új barátunk történetét és már bejelentette ösmerőseinek egy rendkivüli egyéniség, Genesvrier *márki* látogatását. Egy közbejött esemény felvilágositott, minő véleményt alkotott magának Gerardné Genesvrierről.

A Gerard asszony szalonjában szereplő fiatal ujítók között feltünt nekem egy elég szép és magával nagyon eltelt fiatal ember, a kinek szemén-száján csak úgy dűlt ki az ambició, mihelyt valami befolyásos emberrel volt együtt. Ez a fiatal ember bemutatta magát Sylvain bácsinak és nagyon hizelgő ajánló sorok mellett elküldte neki épen akkor megjelent két kötet kritikáját. A közbeeső időben pedig megtisztelt engem a bizalmával. Tudtam, hogy Lancelot úrra a legfényesebb jövő vár; hogy a szépirodalom rózsás útja őt a politikai porondra vezeti és gyorsan szerencsét fog csinálni, mialatt a nemzetnek erkölcsi leczkéket ad. Nagyon sok politikai egyéniség érdeklődik iránta. Több izben benyomást tett a sajtóra. De szerepének méltósága és géniuszának érdeke nem tanácsolják neki a nőtlen ember bolygó életmódját. Egy olyan nőről álmodik, a ki képes őt megérteni, segitségére lenni, hivatásában társulni vele és ügyesen forogni a parlamenti világban. Tiz év nem mulik el és ő, Lancelot tagja lesz az akadémiának és a feleségének a legszebb irodalmi és politikai szalonja lesz Párisban. Daczára, hogy vagyona nincs, a feleségének nem lesz oka megbánni a választását; mert valószinüleg egy nagy lapot fog inditani, kivéve ha miniszter lesz. De ennek a nőnek a legjobb társaságból, szépnek kell lennie, némi vagyonnal és nagyvilági ésszel kell birnia.

Négy-öt ilyen beszélgetés után, már teljesen ösmertem Lancelot úr lelkét és terveit.

Kétségtelen, hogy bennem vélte feltalálni választottját, a ki képes lesz őt diadalához, ambicióinak kielégítéséhez segíteni és körülöttem való forgolódása, beszédjei legközelebb bekövetkező házassági ajánlatának előjelei voltak.

Talányszerűen viselkedtem, mert örültem, hogy alkalmam nyilt ilyen közvetlenül tanulmányozhatni a modern nagyravágyás eme tipusát, a parlament jövő hősét, már is felfuvalkodva az üres ékesszólástól. Olvastam két könyvét, az eszmék mozaikja volt ez, teljesen egyénietlen stylus pépjébe gyúrva. Bármennyire tudatlan is voltam, észrevettem, hogy Lancelot nem hazudott nekem, mert ügyes középszerüsége szép karriert biztosit neki egy olyan társadalomban, a mely minden erős egyéniségtől megijed.

Gerardné vállalta magára szüzi szivemnek titokzatos arczczal való kifürkészését. E czélból külön meglátogatott és támadását hosszú bevezetéssel kezdte: Nagybátyám öregszik . . . egy napon meghalhat: mi lesz akkor belőlem ilyen fiatalon, egyedül, az ilyen csapdákkal teli világban, a melyet nem ösmerek. Az ész azt parancsolja nekem, hogy a jövőre gondoljak-és egy hozzám méltó házassággal biztositsam boldogságomat. Gazdag, szép vagyok, kérőkben nem lesz hiányom.

Azt feleltem Gerardnénak, hogy nagyon meg vagyok hatva az irántam tanusított érdeklődés által, de nagybátyám kitünő egészségnek örvend, ha azonban az a szerencsétlenség érne elveszteni őt, lenne annyi lelkierőm megvédeni magamat a világ támadásai ellen. Nines ugyan semmi ellenszenvem a házasság ellen, de nagyon követelő, sajátságos vagyok és annyi érdemes ember közül a kit ismerek, még egy sem volt képes lekötni.

Gerardné örült, hogy a szivem még szabad. A nagyvilági nő tapasztalatával biztositott, hogy a nagy szenvedély felesleges, sőt veszélyes is a házasságban és ő bizonyos benne, hogy a házasság előtti rokonszenv biztositék arra, hogy a házasság után megjön a szerelem. Én különben is nagyon eszes vagyok, felette állok a kicsinyes érzelgéseknek és intelligens, merész fiút kell választanom, a kinek van jövője és hamar czélhoz ér.

Hallgatásomat jó előjelnek tulajdonitva, Gerardné hirtelen kiejtette Lancelot nevét, úgy említve őt, mint a ki egyesíti az összes erényeket, hogy mielőbb «beérkezik».

(Folytatása következik.)

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUMBÓL ELLOPOTT ÉS MEGKERÜLT TINTORETTO-KÉP.

A HÉTRŐL.

Mikor *vidám Edvard*, Anglia királya és az Indiák császárja meghalt, temérdek anekdotát közöltek az angol ujságok, a melyeknek mosolygó hőse a felséges úr volt. Van ezek között az apróságok között egy, a mely talán többet is mond, mint a mi benne történik.

Valamelyik kastélya óriási kertjében sétálgatott a király. A kert kapujánál fölállított gárdista valami neszt hallott a háta mögött. Mintha valami a földre esett volna. A derék skót óriás kiváncsian hátrafordult, sőt ennél többet is tett; lehajolt megnézni: mi koppant. Így volt a boldogtalan, hátat az útnak, guggoló helyzetben, mikor léptek neszére ijedten fordult vissza. Megdermedt a rémülettől. Pár nagyrangú úr kiséretében a király állt előtte. A felséges úr megállt, komor tekintettel nézett a katona halálra vált arczába és szigorú hangon szólt rá:

— Jelentsd ki rögtön, hogy nem sértő szándékkal történt!

A szegény gárdista remegő ajkakkal mondotta:

— Esküszöm felség, hogy nem sértő szándékkal történt!

Erre Edvard király szeméből és homlokáról eltünt a szigorúság, elnevette magát és jó hangosan, kétszer is kijelentette:

— A dolog el van intézve! Rendben van minden!

A fejedelmi anekdóta mellé még egy fejedelmi mondás. Az Itália unita első királya, Viktor Emánuel mondotta:

— A kinek nagy hatalom van a kezében és a szavában, annak vigyáznia kell arra is, hogy sok mindent észrevegyen, de arra is, hogy egyet-mást ne vegyen észre.

Ezt az anekdótát meg ezt a mondást pedig az az úgynevezett «súlyos inczidens» szólítja az emlékezetünkbe, a mely a mult csütörtökön a budai várpalota előtt történt, mikor az őrszem hibájából, a ki nem látta vagy nem ismerte meg a közeledő udvari fogatot, elkésetten perdült meg a tisztelgő dob a király üdvözlésére.

Ezt a *kinos inczidenst* megirta valamennyi ujság. A mi természetes is. Ha a budapesti Operaház palotája gondol egyet és egyszer csak szépen átsétál az Andrássy-út másik oldalára, ez a szép szenzácziő nem járja be oly bizonyosan az egész világsajtót, mint a húsz másodperczczel elkésett budavári tisztelgés hire. Ezt tudomásul veszik az egész világon és nem nehéz elgondolni, hogyan fogalmazta meg a folytatását a helyi erkölcsök törvényei szerint működő fantázia. Japánban például — a hol a halál fia az, a ki szemét a Mikádóra meri emelni — természetesnek találják, hogy az után, a mi történt, az egész őrség ott nyomban harakirivel engesztelte meg a végzetet. Az orosz fantázia egy bús csapatot lát, a melyet Szibéria hómezői felé hurczolnak, de minálunk is alig volt másnap háromtagú társaság, a hol valakinek az ajkáról el nem szállt az a megjegyzés, hogy:

— No, annak a szegény katonának a bőrében se szeretnék lenni.

Csak egyetlen egy ember viselte magát úgy, mint a ki nem is tud az egész «súlyos» dologról. Pedig egész bizonyos, hogy ő vette észre leghamarább, mert ha más veszi észre, az egész meg se történhetett volna. Ez az egy ember: maga a király. Ha valakinek későn szólt az a tisztelgő dob, ez ő volt. De semmi jel se mutatta, hogy tudomásul vette volna e nagy esetet. Nem állította meg a kocsiját és — senki se láthatta, de bizonyos — hogy egy izom se rándult meg haragosan az arczán. És ha egy gondolat mégis árnyékot hajtott az öreg király homlokára, úgy bizonyára ez a gondolat volt:

— Ejnye, csak *más is* észre ne vette volna!

... És épen ezért talán kissé fölösleges is volt az egész eset fölött megpergetni — a czáfolat dobját.

*

Ez különben egyáltalában a dobpergetés hete volt. Nem kisebb úr, mint a pénzügyminiszter is — dobolt egyet. Neki egyébként ismernie kell ezt a hangszert, sőt illik, hogy virtusi módon kezelje, lévén ő az adóvégrehajtóknak is legfelsőbb hadura. Lukács László ő exczellencziája azonban ezúttal egy más melódiát játszott a dobon. Gyászindulót. Egy régi és nagyon megszokott ismerősünk: a *forint* halálára.

A forint tehát meghal. Nem természetes, hanem *törvényes* halállal, szigorú paragrafusok nyaktilója alatt. Megindul ellene a hajtóvadászat. A hol egyet megcsip belőle az államnak valamelyik pénztára, azt többé el nem ereszti. Az befejezte örökre a pályafutását. Mint forint többé nem látja meg a napvilágot. Sőt még a kegyeletet is eltiltja tőle a szigorú törvény. Emlegetni se szabad se számlában, se árjegyzékben, se a kirakatok árjelző czéduláin. A ki mégis megpróbálná, az száz pengő... azaz, bocsánat: kétszáz korona birsággal fizeti meg ezt a vakmerőséget.

A halálhir nem lephet meg senkit. Hiszen a forint igazában már sok-sok esztendő előtt meghalt, csak — úgy látszik! — nem akadt olyan bátor ember, a ki meg merte volna mondani neki. Ebben a dologban az osztrákok vitézebbek voltak nálunk. Ausztriában már harmadik esztendeje él a törvény, a melyet nálunk most terjesztett be a pénzügyminiszter: a köteles és kizárólagos koronaszámításról. Ott már régóta két koronája van annak, a kinek minálunk csak egy forintja.

Most aztán majd mi is a dupláját élvezzük annak koronában, a mink van forintban. Igaz azonban, hogy az adósságunk numerusa is csak úgy megkétszereződik, mint a vagyonunké. Gazdagabb ettől a reformtól nem lesz senki. Csak épen a pénzünk vásárolt magának egy *koronás* új nevet.

Mindenesetre azonban ideje volt már ennek a rendcsinálásnak. A mi mostani *dualista* pénzszámításunk olyanforma volt, mint annak az asszonynak az eljárása, a ki elválván vagy özvegyen maradván, másodszor is férjhez ment, de azért mind a két urának a nevét viseli az alkalom szerint, a mely ezt vagy amazt a nevet kelleti kivánatosabbnak. Az eladó, ha olcsónak akarta *hallatni* a portékáját, forintban mondta meg az árát, a vevő pedig, ha bőséges látszatot kivánt adni az ajánlatának, koronában vallotta, hogy mennyit igér érte. Ez az állapot bőségesen tudott zavart, félreértést, tévedést és megtévesztést is teremteni ott, a hol a matematikai tudomány nem tudott ellenőrző versenyre kelni a — fonetikus varázszsal. Harmincz mégis csak többnek *hangzik* tizenötnél, sőt tizenhatnál is és a legegyszerűbb számtani művelet is mesterség annak, a ki ezt se tudta megtanulni. Ez a nemzedék még a *forint* uralmában nőtt föl és ha már mindenki tudja is, hogy egy forint az két korona, azt, hogy hány forintot kell is hát fizetnie, ha tizenhét korona hetvenöt fillért követelnek tőle, csak a *muszáj* nyomása alatt fogja alaposan megtanulni.

A valutarendezés óta — ezt már csak meg kell mondani róla, ha haldoklik is — az ezüstforintos mint konok zavarcsináló szerepelt az új rendben. De viszont azt is meg kell vallani, hogy a legnagyobb zavart nem a jelenlétével csinálta, hanem akkor, a mikor — hiányzott.

*

Egy angol ujságiró, Georg Adams egy előkelő londoni lapban azzal a meglepetéssel örvendeztet meg bennünket, hogy mi boldog budapestiek vagyunk a világ legvigabb emberei, látszik rajtunk, hogy az életünk csupa mulatság és nem tud találóbb jelzőt a városunk számára, mint azt, hogy: a *szórakozások városának* nevezi.

Az ilyesmiért bizonyára nem való haragudni. Semmiféle biróság nem itélné el rágalmazásért azt, a ki valakiről azt állítja és terjeszti, hogy vidám, jól él és jobban is szeret, több oka is van nevetni, mint sirni. Ez még akkor se rágalom, ha nem valóság. Sőt még ebben az esetben is szivesebben veszszük, ha ez a hirünk, mintha az ellenkezőjét terjesztenék rólunk. Henry Bataille egy darabjában mondják, hogy a boldogtalanság igazában ott kezdődik, a hol meg is látszik rajta és nem panaszkodhatik az, hogy semmije sincs, a ki legalább egy látszatot adhat — az irigység prédájának.

Ha Budapest lakosságát meggyóntatnák az élete miként való folyásáról, a vallomása aligha egyezne meg a Georg Adams följegyzéseinek és beszámolójának szövegével. Egy keserű anekdota jut eszünkbe az udvarias vendégről és az őszinte házigazdáról. Az udvarias vendég ugyanis, a kit elhalmoztak mindenfelé jóval, kötelességének érezte ezzel a kijelentéssel honorálni a szivességet:

— Mondhatom: nagyszerű dolog itt vendégnek lenni!

A mire a házigazda halkan, hogy kissé energikus, sőt valószinűleg nem is *kissé* energikus hitvese meg ne hallja, így válaszolt:

— Elhiszem. *Bár én is az lennék!*

Az angol hirlapiró is vendég volt minálunk, de azért az anekdotát nem akczeptáljuk egész terjedelmében a helyzetre. Csak természetesnek és a helyzetből folyónak tartjuk, hogy az életet, a mely a mi fővárosunk portáján folyik, szebbnek — vagy: legyünk magunkkal szemben is udvariasak — *még szebbnek* látta a szeme, mint a milyennek mi ismerjük. A magasztalása tehát nem mond annyit, mint a mennyit mond, de ez nem jelent oly keveset, hogy semmit se mondana. Annyi okvetlenül hiteles benne, hogy ez a Budapest egy kedves, vidám bold életü városnak látszik az előtt, a ki nem egészen beavatott, de friss és bizonyos tekintetben tárgyilagos szemmel nézi. Akármilyen az élete lelke valójában, a *vonásai* üdeséget és életörömet mutatnak. Mint kép, mint *külső* kedves, vonzó, megnyerő, viruló, derüs.

Tudjuk, hogy mint az embereknek, a városoknak is meg van bizonyos lelki dispozicziók szerint minősülő és ható karaktere. A mint vannak a lélekállapotuktól függetlenül a szomorúság, a melankólia vagy a vidámság benyomását keltő emberek, sőt gyermekek is, azonképen a városok külső egyéniségе is, az egyik a szomorúság, a másik a komorság, a harmadik a kedvesség, a derű és a vidámság impresszióját támasztja bennünk. És mi se természetesebb és eredendőbb, mint a hajlandóság, hogy ezt az impressziót, mint generális tulajdonságot transzponáljuk az emberekre és az emberek életviszonyaira is, a kik a városok falai között laknak. Az a képzetünk támad, hogy például Firenzében csupa kellemes és mosolygó, jól és szépen élő, Ravennában pedig csupa szomorú és gondbaborult ember lakik. Hogy Párisban mindenki pajkos ötletekben járatja az elméjét, Sienában pedig mindenki a dicsőséges mult elomlását siratja.

Egy vendégségi tartózkodás ezt az óhatatlanul támadt elemi impressziót módosíthatja ugyan, de gyökeresen megváltoztatni vagy épen átmásítani csak hosszú idők nem is vizsgálódása vagy megfigyelése, hanem tapasztalata képes ott, a hol a látszat csakugyan erősen csalt.

De talán a mi impressziója az angol ujságirónak Budapesten támadt, nem is csupa hamisság. Mi tudjuk, hogy a mit itt látott, nem fenékig tejföl, mert Budapesten nagyon értenek az ilyen káprázatok gyártásához. De ha nem is élünk olyan jól, könnyen és vigan, a hogyan a Mr. Geoog Adams látta, el kell hinnünk a szemének, hogy a mi fővárosunk *alkalmas* lenne egy ilyen élet keretének. Hogy derű és frisseség árad a külső egyéniségéből. És ez is valami. Ha a városunk stilusa és karaktere valóban olyan, a mely a harmonia kedvéért vidám és kellemes élet kötelességét rója a lakosaira, semmi kifogásunk a kötelesség minél teljesebb mértékben való vállalása és teljesítése ellen. Adja a jó Isten, hogy minél — stilszerűbbek lehessünk!

Szigma.

A HAVAT ÖSSZEGYŰJTIK AZ UTCZÁN.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Balaton tanulmányozása. Tudományos vállalataink között a legnevezetesebb és legnagyobb figyelmet érdemlők egyike az a nagy mű, melyet a földrajzi társaság Balaton-bizottsága ad ki a Balatonról. Nemcsak hogy ez a legkimerítőbb és legtudományosabb monografia, mely eddig bármely tavaról a világnak készült, hanem egyáltalán a legnagyobb szabású helyi monografia talán az egész világ tudományos irodalmában s mint ilyen számot tesz a világirodalomban is. Tizenhét éve készül a mű s természettudományunk, földrajzi és históriai irodalmunk legkiválóbb munkásai vesznek részt benne. Most már erősen közeledik befejezése felé; legújabban öt füzet jelent meg belőle. Három közülök a Balaton fizikai földrajzával foglalkozik. Ezekben vannak báró *Eötvös* Loránd immár világhirűvé vált ingaméréseinek eredményei. Eötvös részint maga végzett, részint munkatársaival végeztetett a Balatonon vizsgálatokat a maga nagyjelentőségű módszerével, a melynek bámulatos precizitása ez esetben is fényesen bevált. *Sterneck* R. ingamérésein és *Steiner* Lajos 1901 nyarán végzett földmágnességi mérésein kivül maga báró Eötvös Lóránd állapitja meg a Balaton nivófelületét és rajta a nehézség változásait. Ez az utóbbi tanulmány mintája lehet a szabatos, biztos és széles tudományos távlatokat nyitó fizikai kutatásnak. *Cholnoky* Jenő a Balaton jegét tanulmányozta; a Balaton téli hőmérsékjárásából indult ki, sorban tárgyalja a befagyás tüneményeit, a jég pusztulásának tüneményeit, a jégpánczél mechanizmusát s a jégen elterülő havat. Ugyancsak Cholnoky szól a Balaton szintüneményeiről: a tó vizének átlátszóságáról, saját színéről, reflexióiról, a hullámzó viz fénytüneményeiről, az ég tükrözéséről a Balaton hullámzó felületén s egyéb fénytüneményekről. Ezekben a fejtegetésekben kaphatni a Balaton legfőbb vonzóerői egyikének, rendkivüli szingazdagságának tudományos magyarázatát. Báró *Harkányi* Béla a hullámos vizfelületek fénytükrözési jelenségeiről szól. A negyedik füzetben dr. *Lovassy* Sándor a keszthelyi Hévviz tropikus tündérrózsáiról értekezik. Az ötödik füzetben végül *Békefi* Remig a Balaton környékének egyházairól és várairól gyűjt össze gazdag adatkészletet a középkorból. Látivaló, hogy a munka teljesen tudományos jellegű, nem a nagyközönség számára való ismeretterjesztő mű; tudományos kulturánk azon erőfeszitései közé tartozik, a melyekkel méltóan igyekszik kivenni a maga részét az emberiség termelő szellemi munkájából.

Révész Béla novellái. Nagyon meleg, nagyon szomorú és nagyon igaz könyv a *Révész* Béla új novellás könyve, a melyben tizenegy új novelláját gyűjtötte össze *Velük, értük* czimmel. Nagyon meleg, mert az iró legbelsőbb érzéseiből keletkezett, alakjaival s ezek történetével való lelki közösségből; nagyon szomorú, mert az élet legaljáról való képeket rajzol, az élet elesettjeit, halálos sebesültjeit, a szenvedésre, nyomorra születetteket, állítja elénk minden novella; nagyon igaz, mert nyoma sincs benne sem izgató tendenciának, sem érzelgős émelygésnek, a maga természetes módján, a belső érzéstől szinte még meleg formákban nyilatkozik benne az emberi szenvedés iránti mélységes részvét, a szenvedők iránti testvéri érzés. Ez adja meg a hangját minden novellának; az iró halkan, elfogódottan beszél, élénk állítja a képeket, a mint lelke előtt elvonulnak: a kulturára éhes munkást, a ki betegségéből csinál tőkét lelki éhségének kielégítésére, a vidéki kávéház kaszirosnőjét, a maga rettentő végzetével, a csoportba összeverődött öreg koldusokat s a többi züllésbe dőlt elesetteket, a kik a társadalom földalatti csatornáiban élik szenvedéssel teljes életüket. De teljes életet élnek, melynek megvannak a maga emberi törvényei, csak czímezve vannak a különleges viszonyok szerint, megvannak a szenvedélyei, az örömei, a vigasságai, megvan az erkölcse is, — más erkölcs, mint a miénk, de erkölcs, a melynek a maga körében ép oly érvénye van, mint a miénknek. Megvan ennek az életnek a maga humora is; fájdalmas, gyakran hevesen vonagló humor, de mély és a dolgok lelkéből fakadó. Révész Béla a föltedező irók közül való: eddig ismeretlen, tehát új mélységeit fedezi föl számunkra az életnek; talán Gorkijhoz áll legközelebb, a nélkül, hogy egyenes hatásról lehetne szólni; nem is olyan nyers és kegyetlen, mint az orosz iró, — az ő érzése a lélek mélyebb rétegeiből tör elő s ezért formái nem olyan markánsak, körvonalai nem olyan élesek; nem annyira a színek, mint inkább a fény- és árny-hatások váltakozásából jönnek létre. A nyelvében is, melyben néha, sajnos, egy kevés modorosságot is érzünk, van valami különös ritmus, a mely összehangzik a mondanivalók ritmusával; gyakran szinte költőinek érzik ez a nyelv a nélkül, hogy bármi nyoma volna benne a a vershatásra való törekvésnek. Ez a kötet határozott fejlődést jelent Révész pályáján: előbbi könyveihez képest mélyebb és igazabb hatású, nincs már meg benne az az egyoldalú sötét nézés, egységesebben és teljesebben fogja össze az életnek azt a darabját, melyet tolláva vesz és teljesen mentes marad mindennemű tendenciától.

A kőfalon túl. Kép az életből, — így jelöli meg nemrég megjelent színdarabját *Szederkényi* Anna. A darabot — jelentékeny és javára váló változtatásokkal a Zeneakadémia szinpadi termében szereplő *Kamarajáték* nevű új színjátszó társaság mutatta be nemrég és tekintélyes sikert aratott vele. A zárdai internátusokban nevelkedő fiatal lányok s általában a zárdai iskolák levegője adja tárgyát. Ezt a világot az irónő szemmelláthatóan jól ismeri, benne élt, jól megfigyelte s a mi a darabban a megfigyeltek rajzára tartozik, az jó is benne, eleven, biztosan rajzolt. Ezért legsikerültebb az első felvonás, mert ebben még legszorosabban marad meg a való élet körében. Később mind több tendenciózus elem tolakodik bele s a jól indult darabot folyton az a veszedelem fenyegeti, hogy alakjai papirosmarionettekké válnak a tendenczia zsinegén s a cselekvény, melyből indult, homokzátonyra kerül. Egyes jól, elevenen és frissen megrajzolt jelenetek azonban megmentik és pedig mennél messzebb esnek a tendenciától, annál jobban. A darab sok

HAVAZÁS BUDAPESTEN. — A HAVAT A DUNÁBA HÁNYJÁK.

fejlődésképes csiráját mutatja egy érdekesen induló szinpadi tehetségnek.

Széchenyi és a pesti hengermalom. Széchenyi közgazdasági alkotóm munkájában egy lánczszem volt a pesti hengermalom megalapítása, a mivel megvetette alapját ma legnagyobb és legvirágzóbb iparágaink egyikének, a malomiparnak. Csaknem tiz évi tervezgetés és előmunkálatok után 1841-ben kezdett őrleni a hengermalom. Széchenyi az őt annyira jellemző tűzzel és gondossággal vetette rá magát erre a vállalatra, fáradozásainak apró adatok mozaikjából plasztikusan megelevenedő képét adja *Viszota* Gyula e tárgyról megjelent tanulmányában. A tanulmányhoz függelékül Széchenyi 51 kiadatlan iratát is adja.

Magyarország tiszti czím- és névtára az 1911. évre a szokott gondos összeállításban és adatokbeli pontossággal most jelent meg. Az eddigi kötetekhez képest előnyös ujdonsága az, hogy betűsoros tárgymutató is készült hozzá, mely a kézikönyv kezelését nagyon megkönnyíti. A terjedelmes könyvet a központi statisztikai hivatal szerkesztette és adta ki s Kilián Frigyes könyvkereskedésében kapható 12 koronáért.

A «Magyar Könyvtár», *Radó* Antal roppant népszerűségre jutott vállalata legújabb sorozatában három mindenféle tekintetben értékes füzetet adott ki. Az egyik *Maeterlinck* hirneves mesejátéka, *A kék madár*, *Benedek* Marczell fordításában. A mai drámairásnak egyik legművészibb terméke ez a darab, mely rövidesen színre kerül Budapesten is. A másik füzet *Sebők* Zsigmondnak öt tárczanovelláját adja; finom, harmonikus, derült kis történet valamennyi. A harmadik füzetben *Bresztovszky* Ernő mond el *Művésznyomor és művészgőg* czímmel néhány érdekes és tartalmas elmélkedést a művész-élet szocziális vonatkozásainak köréből.

A «Jó Pajtás», *Sebők* Zsigmond és *Benedek* Elek képes gyermeklapja legújabb, február 19-iki számában sok érdekes közleményei közt látjuk *Lampérth* Géza versét, *Szirós* Béla elbeszélését, *Dörmögő Dömötör* utazását a Vaskapuhoz, *Elek nagyapó* meséjét, *Faragó* Géza kedves maczkóképét, melyet *Szinnyei Merse* Pál unokái számára rajzolt, *Márton* Ferencz szép képét, *Váradi* Antal czikkét a régi Budapestről, *Rákosi* Viktor regényét, tréfás történetet (képekkel) a fogfájós elefántról, a *Kis Krónika* rovat aktualitásait, a rejtvényeket, és szerkesztői üzeneteket. A *Jó Pajtás*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2.50 fillér, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kivánatra ingyen küld a kiadóhivatal. (IV. ker., Egyetem-utcza 4.)

Uj könyvek.

Velük, értük. Novellák, irta *Révész* Béla. Budapest, Franklin-Társulat, ára 4 korona.

Széchenyi és a pesti hengermalom. Irta dr. *Viszota* Gyula. Budapest, Athenaeum.

A kőfalon túl. Kép az életből. Irta *Szederkényi* Anna. Budapest, Politzer Zsigmond és fia. (Modern könyvtár); ára 40 fillér.

A Magyar Könyvtár legújabb füzetei; 605. sz. *Maurice Maeterlinck: A kék madár.* Mesejáték öt felvonásban, tiz képben. Fordította *Benedek* Marczell. 606. *Sebők* Zsigmond: *A hivatal és egyéb történetek.* 607. *Bresztovszky* Ernő: *Művésznyomor és művészgőg és egyéb elmélkedések.* Budapest, Lampel R. (Wodianer F. és társai). Egy-egy füzet ára 30 fillér.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: SÁRKÁNY SÁMUEL, a bányai evangélikus egyházkerület nyugalomba vonult püspöke, 88 éves korában, Pilisen. 1890-től 1905-ig viselte a püspökséget, híveinek szeretetétől és bizalmától körülvéve; egyike volt az evangélikus egyház legkiválóbb férfiainak. — Id. PÓRFFY FERENCZ a Pórfy-féle kalapüzlet megalapítója, 48-as honvéd, 85 éves korában Budapesten. — FODOR BÁLINT 48 as Bocskay-huszár, 83 éves korában, Hajdubőszörményben. — SCHWEIZER ALAJOS doktor, pápai kamarás, volt teológiai tanár, 76 éves korában Ujbesnyőn. — CARY JÁNOS, 71 éves korában Pozsonyban. — FRANK MIHÁLY temesmegyei bizottsági tag, orczyfalvi nagybirtokos, 71 éves korában Temesvárott. — ERICZ ERNŐ, nyug. máv. főfelügyelő, Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának tagja, 67 éves korában Debreczenben. — VISEGRÁDY BÉLA nyug. őrnagy, volt alsó szombatfalvi ménesparancsnok, több külföldi érdemrend tulajdonosa, 56 éves korában Budapesten. — SCHIEB MÁRTON nyug. vám- és adóőri felügyelő 78 éves korában Nagyszebenben. — MAKOVICZKY PÉTER 87 éves korában Rózsahegyen. Az elhunyt atyja volt Makoviczky Dusán dr.-nak, Tolsztoj Leó gróf háziorvosának. — KOVÁTS ISTVÁN vágkirályfai kántor és főtanító, a vágsellyei esp. kerület katolikus tanítói körének elnöke. Nyitra vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, 56 éves korában Vágkirályfa községben. — CSERMÉNYI TAKSONY nyug. államvasuti hivatalnok 49 éves korában Budapesten. — WALLENFELD MIHÁLY kőbányatulajdonos, 48 éves korában Dunabogdányban. — HAGEN LAJOS, a felsőmagyarországi bányapolgárság nyug. főbányagondnoka, a rimamurány-salgótarjáni részvénytársaság volt tisztviselője, 69 éves korában Zólyombrézón. — HOFER JENŐ visegrádi plébános 39 éves korában Visegrádon. — Korláthházi KORLÁTH IVÁN főgimnáziumi tanuló, Korláth Andor székesfővárosi műszaki tanácsos fia, 17 éves korában Budapesten. — Gömöri SZONTÁGH PÁL volt országgyűlési képviselő, 90 éves korában Budapesten. — CSILLAG KÁROLY, 55 éves korában Pápán. — KALLIVODA JENŐ, magyar államvasúti osztályvezető-főmérnök, Dombováron. — KANIZSAI FERENCZ mérnök, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, 86 éves korában Mohácson. — Váncsfalvi JURA PÉTER gyógyszerész, 42 éves korában Dombrádon. — Pókai BAKOS JÓZSEF gyógyszertártulajdonos, 46 éves korában Budapesten. — KLESZNER VILMOS nyug. tiszttartó, 62 éves korában Nagyváradon. — KOMORA J. GYÖRGY, 43 éves korában Budapesten. — KONKOLY-THEGE JÓZSEF, 66 éves korában Budapesten. — JOVANOVICS JÁNOS ujságiró, 68 éves korában Ungvárott. — BABITZKY LAJOS pénzügyi tanácsos, számvevőségi főnök, Zágrábban. — HESZ JÁNOS királyi telekkönyvvezető, Gyulafehérváron. — KRETSCH IMRE, a Magyar Kiviteli és Csomagszállító Részvénytársaság főtisztviselője, Budapesten. — VÁRADY SZABOLCS felső kereskedelmi iskolai tanuló, Várady Miklós műszaki tanácsos és felesége, született Szász Ida 16 éves fia, Budapesten. — LERS ÖDÖN, Lers Vilmos miniszteri tanácsos 14 esztendős fia, Budapesten.

Özv. AEBLY ADOLFNÉ, szül. Hoffmann Mária 81 éves korában Budapesten. — Özv. DURONELLY ALAJOSNÉ, szül. nagyrévi Mayerffy Erzsébet, 80 éves korában Miskolczon. — Özv. BAKSA ALAJOSNÉ, szül. Szántó Róza, 79 éves korában Farkasmezőn. — Özv. CZÉKUS FERENCZNÉ, szül. Bodon Johanna, 79 éves korában Mihályfalván. — HORVÁTH LAJOSNÉ, szül. Wein Amália, 72 éves korában Budapesten. — Özv. KURZ SÁMUELNÉ, szül. Farián Johanna, 68 éves korában Budapesten. — SZIRMAY BÉLÁNÉ, szül. Simonyi Teodóra, 65 éves korában Neveletlenfaluban. — Özv. boronkai BORONKAY LÁSZLÓNÉ, szül. atyai és ikácsi Péterffy Emma, 65 éves korában Pestujhely községben. — Alsólelóczi és jezerniczei TARNÓCZY KÁZMÉRNÉ, szül. broichi Broche Bella, 53 éves korában Budapesten. — SCHMIDT ELLUSKA, Schmidt István négy éves leánya, Budapesten. — Fenyéri ZÁDOR IRÉN, fenyéri Zádor Lajos és felesége, szül. Szabó Vilma 24 éves leánya, Debreczenben. — PRODÁN JÁNOSNÉ, szül. Kádár Rózsika okleveles középiskolai tanárnő, erzsébetfalvai állami polgári iskolai tanítónő 29 éves korában Erzsébetfalván.

EGYVELEG.

* **A mahagoni-fa története.** A mahagoni-fáról először Amerika fölfedezése után hallunk, még pedig 1521—1540-ben, mikor Cortez hajóit abból kezdte építeni. Valamivel később Sir Walter Raleigh is fölhasználta, mikor 1527-ben Mexiko már föl volt fedezve. 1581-ben Dampier kapitány említi «Cedrela» néven. 1754-ben Catasbi mint kitűnő fát említi természetrajzában s alkalmazhatóságáról is beszél. Angolországba állítólag 1649-ben jutott I. Károly uralma alatt az első szállítmány; mások véleménye szerint pedig csak 1724-ben. *G. L.*

* **A föld radiumkészletét** dr. Kuzz K. 25,000 millió tonnára becsüli. Jelenleg kilencz gramm van birtokunkban. *G. L.*

SAINT-RAPHAËL
FRANCZIA TERMÉSZETES BOR
A gyomor legjobb barátja
bevált anämia, ideg- és gyomorbajnál és lábbadozó betegeknél.
Kapható minden gyógyszertárban 6.— koronájával.
Főraktár: Apotheke „Zum heil. Geist" Wien, I. Operngasse 16.

T. olvasóinknak. Akinek 1—2 éves akácz, gledicsia, gyümölcsfa vadoncz továbbá mindenféle ojtott nemes gyümölcsfára van szükége, avnyival is inkább ajánljuk Unghváry László faiskolájának (Czegléd) mai számunkban közzé tett hirdetését, mert a nevezett czég már több mint 26 éve küldi a szélrózsa minden irányába évenkint 100.000 számra a nemes gyümölcsfát és millió számra az 1—2 éves gledicsia, akácz és mindenféle gyümölcsfa vadonczot.

A modern homokértékesités kiterjedt iparággá fejlődött, mely úgy fő, mint mellékiparként űzve, igen jövedelmező, s egyszersmind lehetővé teszi az olcsó építkezési anyag beszerzését. Noha a czement és homokból készült termékek mint pld. falazótéglák, űrtömbök, tetőcserepek, járdalapok, díszlapok, csatornázási és alagcsövek lépcsőfokok, itatóvályuk és stb. egyenlő elismerésben részesülnek, a mindinkább növekvő kelendősége és olcsósága az égetett vagy terméskővel szemben, igen élénken szól használhatósága mellett. Különösen kitünnek, tetszetős külsejük és olcsón előállíthatóságuk folytán e Dr. Gaspary & Co. Markranstadt Leipzig melletti czég különlegességi gépgyárában készült gépeken előállított czementáruk. Nevezett czég által díjmentesen szétküldött 228. számú brosüra minden laikusnak a legmeszebbmenő felvilágosítást nyujtja.

Kitüntetés. Sárga János kolozsvári ékszergyárost Ő Felsége a cs. és kir. udvari szállítói czimmel tüntette ki.

SAKKJÁTÉK.

2732. számú feladvány Gamage F.-től, Westborough.

SÖTÉT.

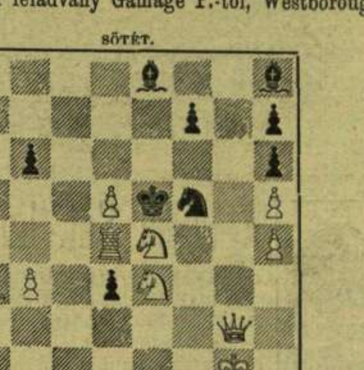

VILÁGOS.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2728. sz. feladvány megfejtése Dr. Frankensteintől.

Világos.	Sötét.	Világos.	a. Sötét.
1. Vh7-f5	Kb5—a4 (a, b)	1. ...	Kb5—c4
2. Vf5×d7 † ! matt.		2. Vf5—f1 † matt.	

b.

1. ... ... Fg4×f5
2. a3—a4 † matt.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A *«Budapesti Sakk-kör»*. — A *«Budapesti III. ker. Sakk-kör»*. — Ludányi Antal. — Wyschogrod Pál. — Beer Mór. — Gottléb István *(Budapest)*. Németh Péter *(Csongor)*. — Kintzig Róbert *(Fakert.)* — Müller Nándor *(Szombathely)*. — Hoffbauer Antal *(Lipótvár)*. — Szabó János *(Bakony-Szentlászló)* — A *«Győri Sakk-kör.»* — Székely Jenő. — Mészey József *(Győr)*. — A *«Zboról Társaskör»*. — *«A Kalocsai Katholikus Kör»* — Veöreös Miklós *(Zircz)*. — Ifj. Hubay Bertalan *(Bodzásujlak.)* — A *«Dunaföldvári Egyenlőségi kör» (Dunaföldvár)*. Baresa Mihály *(Biharudvari)*. — Csolnoki István *(Hajduhadháza)*. — A *«Leibiczi Gazdasági Kaszinó» (Leibicz)*. — Lustyik János és Szivák János *(Alberti-Irsa)*. — *«Csengeri Casinó» (Csenger)*. Király Mihály *(Zenta)*. — Kunz Rezső *(Temesrékás)*. — *Budai Sakkozó Társaság (Budapest)*. — Patkó Imre *(Talpas)*.

Szerkesztői üzenetek.

A fa. Tenni, sodorni. A két vers két különböző hasonlattal ugyanazt a gondolatot fejezi ki, de egyik sem elég erőteljesen és hatásosan.

Jótékonyság. Téved, a mikor azt hiszi, hogy «a mai kor nem annyira az érzelmekből fakadt igaz kifejezések szerény bokrétáját hordja kezében s tűzi keblére illatáért, hanem a dekorált művirágokat kedveli.» Mi bizony nem szeretjük versben sem a művirágot s ép ezért nem közöljük versét.

Dacz. Van valami, nem is annyira benne, mint inkább mögötte, de nincs megalakítva s a nyelve is merev, fás.

Az adai temetőben. Az idő. Az én reménységem. Látjuk, hogy szorgalmasan olvasgatja Petőfi és más magyar költőket, de a versei még nagyon kezdetlegesek.

Jelenet. Nem elég érdekes a történet és nincs irodalmi szinvonalon megírva.

Jussak eszedbe. Rövid vers, de szószaporító. Az első strófa 4-ik sora pl. egészen fölösleges henye s a harmadik strófa mondanivalója és beleférne 6-ik helyett 4-ik sorba.

Strófák a rózsa körül. Olcsó élczelődés; mi az efféle nem műveljük.

KÉPTALÁNY.

A 4-ik számban megjelent képtalány megfejtése: *Hány ember érezné magát boldognak, ha ismerné a csapásokat, miket megkerült.*

Felelős szerkesztő: **Hoitsy Pál.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5.
Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utcza 4.

Svájczi selyem vámmentesen házhoz szállítva!
Kérjen fekete, fehér vagy szines ujdonságainkból mintákat! Crêpon, Duchesse, Cachemire, Messaline, Cótelé, Eolienne, Shantung, Mousseline 120 cm széles, méterenként 1 K 20 f.-től kezdve. Ruháknak, bluzoknak stb.-nek való bársony és peluche, úgyszintén himzett bluzok, valamint batiszt, pamut, vászon- és selyemruhák. — Mi csakis garantáltan erős selyemszöveteket adunk el vám- és portomentesen direct magánvevőknek.
SCHWEIZER & Co., LUZERN U 24 (Svájcz.)
Selyemkivitel. — Királyi udvari szállító.

Gyermekszanatorium
Portoré
(Fiume mellett). Modern 100 ágyas intézet. Felnőtteknek külön osztály. Egész éven át nyitva. Mérsékelt árak. — Igazgató-főorvos Dr. Rajnik Pál.

Dr. MAUBERIE párisi tanár KORSZAKALKOTÓ TALÁLMÁNYA a
PÁRISI VAJCRÊME
Ara 2 és 1.50 K. Alaposan gyógyitja az arczbőr minden természetellenes tisztátlanságait és beteges képződményeit. —
Főraktár Ausztria-Magyarország részére Nikolits Emil gyógyszerésznél, Nagybecskereken. — Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

Ha fáj a lába
viseljen szabadalmazott LAUFER-féle ludtalp-füzőt

Egyedüli készitő: Székely és Tsa BUDAPEST, Muzeum-körut 9.
Kérjen ismertetőt.

BLUM LAJOS kőfaragó és sirkő üzlete
Budapest, VIII., Köztemető-út 4. sz.
«Kulatár» művészi siremlékek állandó kiállitása.
SIREMLÉKEK egyszerű és díszesebb kivitelben kaphatók.

ÉKSZEREK
EZUSTNEMŰEK
ORAK, egyházi szerek, angol, franczia, khinaezüst dísztárgyak, gyári áron beszerezhetők. Legujabb angolrendszerű részletfizetési módozatok.
SÁRGA JÁNOS cs. és kir. udv. szállító, ékszergy. Kolozsvár.
1911. év februártól Budapest, IV., Kigyó-tér 1. sz.
Képes nagy árjegyzék ingyen.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER természetes égvényes SAVANYÚVIZ.

Meinl kávé-keverékei elsőranguak

TÖRLEY
TALISMAN CASINO-RÉSERVÉ

Lohr Mária (Kronfusz)
csipke-, vegyitisztitó-, kelmefestő-, szőnyegporoló- és szőrmemegóvó gyári-intézete. Telefon 57-08.
Budapest, VIII. kerület, Baross-utcza 85. szám.
Alap. 1867.
Fiókok: IV., Kecskeméti-utcza 14. IV., Eskü-ut 6. sz. V., Harminczad-utcza 4. VI., Andrássy-ut 16. sz. VI., Teréz-körut 39. sz. VIII., József-körut 2. sz.

SALVATOR kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitünő hatásu. — Természetes vasmentes savanyuviz.
Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszertárakban.
SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

CALIFIG
"CALIFORNIAI FÜGE-SZÖRP"
kellemes és hatásos HASHAJTÓ SZER
Megbizható, kipróbált és enyhe
Minden gyógyszertárban kapható. Nagy üveg 3 kor., kis üveg 2 kor.
Főraktár: Török József, Király utca 12, Budapest, VI.

ÁGYTOLLAK!
Legelőnyösebb bevásárlási forrás:
Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolcz 2.
Tessék árajánlatot kérni!

Világot uraló két elválaszthatatlan fogalom női szépség és a Leichner-féle arcz-puder
a legjobb és legártalmatlanabb arczpuder, az arcznak üde, rózsaszinű és friss, fiatalos szint ad, nem vehető észre azon, a ki használja.

Hasonlóan hires jelzések: Leichner Hermelinpuderje M. 3 és 1.50. Aspasia-puderje M 4. Mindig csak Leichner-féle pudert kérjünk. Kapható zárt dobozokban minden illatszerüzletben és a gyárban: Leichner L. Berlin SW. Schützenstrasse 31.

DIVATOS KÉZIMUNKÁK
és kellékek. Különös specialista
Wieg Testvérek gyöngyfüggönyökben
Budapest, V., Deák Ferenc-tér 16. Választék árut küldünk.

GRAMMOFONOK, tölcséresek valam. eredeti tölcsérnélk. EUFONOK

elsőrangu gyártmányok 35 kor.-tól feljebb. — Legujabb felvételü, n. m. Trombitás, Bukj el szoknya, Griner Marcsa, Sorentoi levél, Czigányszerelem stb. kétoldalu vadonatuj 25 cm. nagy lemezek darabja 1 frt 25 kr. Szétküldés minden irányban utánvét vagy a vételár előzetes beküldése mellett. Hiánytalan és kifogástalan szállitásért teljes anyagi garancziát vállalunk. Hangszer és lemezárjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.
Általános Áruterjesztési Vállalat
Budapest, VII/13., Rákóczi-út 14. szám.
Helyi képviselők felvétetnek.

EZEN KÖNYV INGYEN KAPHATÓ.
Nem kivánkozik azon különös és titokzatos hatalom birtokába jutni, mely férfiakat és nőket egyaránt megigéz és elbájol, gondolataikat befolyásolja, kivánságaikat ellenőrzi és önt a helyzet urává teszi?
Az élet telve van kecsegtető eshetőségekkel azok számára, akik a magnetikus befolyás mestereivé válnak azok részére, akik magnetikus erejüket kifejlesztik.
Saját otthonjában megtanulhatja a módját annak, hogy miképpen gyógyíthat betegséget és rút megszokást minden gyógyszer mellőzésével, mikép nyerheti meg mások szeretetét és barátságát, hogyan szaporíthatja jövedelmét, csillapítja dicsvágyát, űzheti el gondjait, élesbítheti emlékező tehetségét, miképp szabadulhat meg családi zavaroktól és hogyan képes oly csodálatos akaraterőt kifejteni, melynek segítségével elmozdíthat mindenféle akadályt sikerhez vezető pályáján.
Módjában lesz másokat villámszerű gyorsasággal hipnotizálni és képes lesz a nap bármely szakában elaludni vagy másokat elaltatni, fájdalmat és szenvedést elűzni. Dij- és bérmentes könyvünk alaposan megmagyarázza, hogy miképpen tehet szert ezen titokzatos hatalomra és miképpen használhatja azt saját előnyére. Papok, orvosok, ügyvédek, kereskedők és az előkelő társaság nőtagjai csak dicsérőleg nyilatkoznak felőle. Mindenkinek hasznos és nem kerül semmibe. Intézetünket hirdetendő, küldjük e művet bárkinek díj- és bérmentesen.
Miután ezen mű magyar, francia, német, angol és spanyol nyelven van közzé téve, bármelyik e nyelvek közül kapható.
Tessék tíz-filléres levelezőlapját vagy huszonötfilléres levelét azonnal címezni:

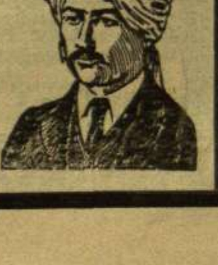
NEW-YORK INSTITUTE OF SCIENCE,
Dept. 114 E Rochester, N. Y., U. S. A.

Megbizható, legjobb

arcz-tisztitó és szépitő

készitmények, melyek nem tévesztendők össze az ujabban forgalomba hozott, különf le nagyhangu reklámmal támogatott szépitőszerekkel.

Kriegner-féle AKÁCIA-KRÉM

rendkivül finom, kedves illatu arczkenőcs, mely az arczot üditi, frissiti, szépiti és fiatalitja. Pár nap alatt eltávolit szeplőt, májfoltot. Kisimitja a ránczokat, redőket. Ára 2 korona. Ehhez ajánlatos a

Kriegner-féle AKÁCIA-PUDER

fehér, rózsa és krém szinben. Páratlan a nap és szél befolyása ellen. Egy doboz ára 1 korona. — Évtizedek óta közkedvelt a

Kriegner-féle Akácia-szappan

kellemes hatásu és igen tartós. Ára 1 korona.

Postán küldi KRIEGNER-gyógyszertár
Budapest, Kálvin-tér, Baross-utcza sarok.

Mi az élet-örömnek ellensége? czimü érdekes könyvecskét kivánatra ingyen küldi.

Kizárólag elsőrendü

férfi fehérnemüek

ingek, hálóingek, alsónadrágok, csupán a jobb közönség igényei részére.

Méltányos árak,

kényelmes havi lefizetés.

Legelőnyösebb beszerzési forrás, miután kivánatra 3 napi megtekintésre is szállitunk.

Aufrecht és Goldschmied utóda

Elek és Társa R.-T.

Budapest, IV., Károly-körut 10. szám.

SZOLÓOLTVÁNYOK

szőlővesszők és finom érmeléki borok beszerzésére legmelegebben ajánljuk a legjobb hirnévnek örvendő

SZÜCS SÁNDOR FIA
szőlőtelepet Bihardioszegen.

Képes árjegyzéket tanulságos tartalommal **ingyen és bérmentve** küld a cég. Ezen árjegyzéknek egyetlen h ázból sem szabadna hiányozni, mert az mindenkit érdeklő dolgot tartalmaz. Tehát senki el ne mulaszsza egy levelezőlapon kérni. **Olcsó ár és pontos kiszolgálás** Több ezer elismerő levél. **Készlet: 3 millió**

Kwizda Fluidja

Kigyó-védjegy.

Turista - fluid.

Rég bevált aromatikus **bedörzsölés** az inak és izmok erősitésére és edzésére, mint segitőszer köszvény, rheuma, ischias és zsábánál. Turisták, kerékpározók, vadászok és lovasok által sikerrel használva elő- és utóerősitésre nagyobb turák után.

Egész üveg ára 2·— K. Fél üveg ára 1·20 K.

Kwizda-féle Fluid valódian kapható a gyógyszertárakban. — Főraktár Török József gyógysz., Bpest, Király-u. 12. Andrássy-ut 26.

A budai Szt.-Lukácsfürdő

«Nagyszállodájában» és **«Thermal»** szállodájában szoba teljes ellátással naponként 10 koronától feljebb. Minden szoba kilátással a Dunára. Kénes iszapfürdők és iszapborogatások. Fürdőismertetést dijmentesen küld :: :: :: :: ::

:: Szt.-Lukácsfürdő részvénytárs.

A KRIEGNER-féle

Tokaji China-Vasbor

nem támadja meg a fogat, nem terheli meg a gyomrot és ezért az összes vaskészitmények között az első helyet foglalja el.

Világszerte évtizedek óta használják a vérszegénységből eredő összes bajoknál, étvágytalanság, chlorosis, gyomorbaj, idegesség, álmatlanság, görvélykórnál mindennemű testi gyöngeségnél, reconvalescentiánál, sápkóros fiatal lányoknál és gyengén fejlődő gyermekeknél. — Az országos egészségügyi tanács is méltatta ez ital kiváló sajátságait, így tehát nem téveszthető össze más hasonló szerekkel.

A Kriegner-féle TOKAJI CHINA VASBOR

5 puttonos tokaji borból készül, nagyon kellemes izü és hatása biztos.

Nagy üveg **6** korona, kis üveg **3** korona **20** fillér.

KRIEGNER-GYÓGYTÁR
Budapest, Kálvin-tér (Baross-utca sarok).

Postai szétküldés naponta utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése után.
Ha lapunkra hivatkozik, **«Mi az élet — örömnek ellensége?»** cimü érdekes könyvecskét ingyen küldi.

Valódi Brünni Szövetek

1911. évi tavaszi és nyári idény.

Egy vég 3.10 méter hosszu teljes uri öltönynek elegendő (kabát, nadrág, mellény) ára csak	1 vég 7 korona 1 vég 10 korona 1 vég 12 korona 1 vég 15 korona 1 vég 17 korona 1 vég 18 korona 1 vég 20 korona

1 vég, fekete szalon öltönynek **K 20.** – felöltőszövetek, turistaloden, selyemkammgarnok stb. stb. szállit gyári árban a szolidnak elismert

posztógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

A magánvevők előnyei szöveteket közvetlen Siegel-Imhof czégnél a gyártás helyén vásárolni, felette nagyok. — Kolosszális áruforgalom következtében mindenkor legnagyobb választék egész friss szövetekben. — Legolcsóbb szabott árak. A legkisebb megrendelés is teljesen minta szerint és legelőzékenyebben lesz eszközölve.

MOST JELENT MEG!

Elsőrangu szakmunka az új polgári perrendtartásról.

POLGÁRI PERRENDTARTÁS

(1911 : I. t.-c.)

(Szentesítve 1911. évi január hó 8-án)

MAGYARÁZATOKKAL

Irta **GOTTL ÁGOST** kir. kuriai tanácselnök

Ára 20 korona.

KIADJA A FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

Kényelmes havi részletfizetésre kapható.

SZÉNÁSI és KARDOS R.-T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 1. SZÁM

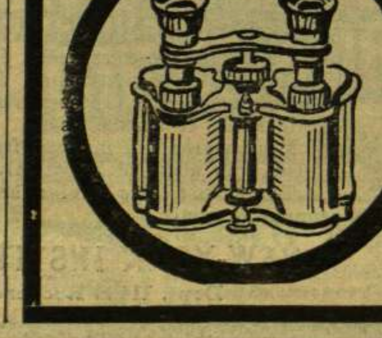

HANGSZER

Ingyen küldünk jegyzéket!!

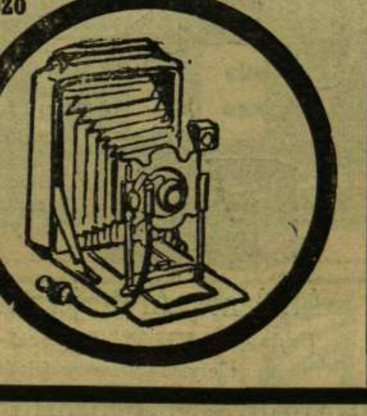

David Károly és Fia dobozgyára.

Doboz-, papiráru- és szab. fémkapocs-gyár Budapesten

Napi gyártás **500,000** doboz, — 150 lóerőre berendezett gép. — 500 munkás.

Faanyag- és lemezgyár Bikáson (Zólyom-megye)

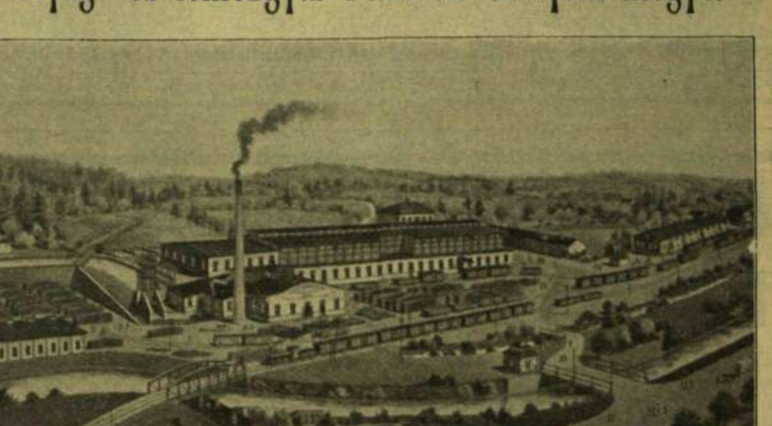

Szállit évente 200 vaggon szürke, barna és fehér lemezt. 500 lóerős gép vizierőre. 300 lóerős gőzgép. 200 munkás.

Sürgönyczim: »CARTONAGE« Közp. iroda: **Budapest, I., Mészáros-utcza 58.** Telefon: 41–48. szám.

Meggazdagodhat

havi 5 koronáért

melyért évente **18 huzáson 2282 nagy nyereményre játszik**

1,170.000 korona összegben

1 drb 3% Jelzálog nyereményjegyet
1 « 4% « «
1 « Magyar vöröskereszt «
1 « Osztrák « « «
1 « Olasz « « «
1 « Bazilika nyereményjegyet
1 « Erzsébet-sorsjegyet

eladok letétre **10 korona előleg** lefizetése ellenében **275 koronáért**. A 10 korona beküldése után megküldöm fenti hét eredeti sorsjegy sorozat és számával ellátott letétivet, melynek alapján az összes nyereményhuzásokon kizárólagos játék és tulajdonjoggal részt vesz. — A hátralékos vételár tetszés szerinti, de legalább havi 5 koronás részletekben törleszthető.

Huzások:

Február 25, márczius 1 (3 huzás), május 1, 15, junius 25, julius 1 (2 huzás), augusztus 1, szeptember 1 (2 huzás), október 25, november 1 (2 huzás) 15, január 2, február 2. Összesen 15 huzás.

Utolsó huzás 1959. évben.
Minden huzás után megküldöm a sorsolási lapot. Legközelebbi huzás február 25. és márczius 1-én. Főnyeremények: 75.000, 30,000, 25.000 korona, stb.

Ifj. SCHÖN ÁRMIN

bankháza, Budapest, VI., Erzsébet-körút 48/b.
Alapittatott 1884-ben.
Vidéki ügynökök felvétetnek.

Rozsnyay Mátyás chininczukorkája íztelen chininből.

Többszörösen kitüntetve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók fiumei vándorgyülésén 40 arany pályadijjal jutalmazva

Láz ellen! Nem keserü!

Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserü chinint bevenni nem képesek.

Valódi, 11468 ha minden egyes piros csomagolópapiron Rozsnyay Mátyás nevaláirása olvasható. 11266

Rozsnyay Mátyás
gyógyszeretára
Arad, Szabadság-tér.

A **MARGIT-CREME** a főrangu hölgyek kedvencz szépitő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállitásában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a **MARGIT-CREMET** utánozzák és hamisitják, tessék eredeti védjegygyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készitményért vállal a készitő mindennemü felelősséget.

A **MARGIT-CREME** ártalmatlan, zsirtalan, vegyiszta készitmény, a mely a külföldön általános feltünést keltett.

Ára 1 K. Margit-szappan 70 fill. Margit-pouder 1·20.

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma **Aradon.**
Kapható minden gyógyszertár, illatszer- és drogua-üzletben.

HALTENBERGER BÉLA

Ruhafestő-, vegytisztitó- és gőzmosó-gyára *KASSA*

ruhákat, felöltőket, télikabátokat, mindennemü ruhanemüeket a legszebben **tisztit és fest. — Gallérok, kézelők** hófehérre tisztittatnak. — Alapitási év 1810.

Illusztrált korrajz a párisi kommünről!

RÁKOSI VIKTOR

A PÁRISI GYUJTOGATÓK

(A kommün története)

Regényes korrajz

Ára füzve 6 korona,
vászonkötésben 8 korona.

Kapható
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, Andrássy-út 21 és
minden könyvkereskedésben.

ALAPITVA 1865.

HECKENAST GUSZTÁV

ZONGORATERMEI

Bpest, csakis Gizella-tér 2.

IBACH-ZONGORÁK egyedüli képviselete

Telefon.

IBACH-zongorát játszanak és ajánlanak:
Backhaus, Dohnányi, Pugnot, Alice Ripper, Sauer, Stefaniay stb.

Rendeléseknél sziveskedjék lapunkra hivatkozni.

228. számu brosúra ingyen.

A legtartósabb fedőanyag a

czement tetőcserép

homok és cementből, mely legjutányosabban a **Dr. Gaspary**-féle gépeken készül.

A jövedelmező homokértékesitéshez szükséges összes gépeket és formákat falitéglák, ürtömbök padlólapok csövek lépcsőfokok, vályuk előállitására készit

Dr. Gaspary & Co.

Ma-kranstädt. Leipzig mellett.
Különlegességi gépgyár. Kérjük gyárunkat meglátogatni.

HIRSCH és FRANK

Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntőde Részvénytársulat
BUDAPEST, VI. KERÜLET, ARÉNA-UT 127. SZÁM.

Külön osztály

téglagyári gépek.

GYÁRT: falitégla és cserépsajtókat, téglagyártó és agyagmegmunkáló gépeket legujabb és legjobban bevált szerkezetekben. :: ::

Elvállalja anyagvizsgálatok kivitelét és teljes **téglagyári telepek** létesitését.

Tervek és költségvetések díjtalanul.

ELSŐRANGU REFERENCZIÁK.

Fiatalosan üde és szép lesz, ha a «ZEIDIJE» keleti szépítőszereket használja!!!

Ezen szerek a keleti nők egész szépségét varázsolják elő és a legtökéletesebbjei a kozmetikának. Egy készlet, mely áll *keleti crème*-ből (2 K) mi ten bőrtisztitónak ellen, *keleti mondgor*-ból (K. 1.50) a *keleti szappan*-ból (1 K), melyek mindketten barsonypuhává teszik a bőrt, *keleti puderből* (K) és *keleti parfumból* (4 K) bérmentve *10.50* K. Külön külön az összeg előzetes beküldése és 30 filér porto ellenében kapható:

Gusztav Proche gyógysz.-rész keleti illatszertárában :: **Brčka, Bosznia.**

Kitüntetve 1909. Párisban, 1910. Prágában és Londonban arany éremmel.

Magyarország részére főraktár Budapesten TÖRÖK J. Király utca 12.

Száz és száz köszönő és elismerőlevél megtekinthe oooooooooooo

„Palma Kaucsuk Lipószarok"

KNUTH KÁROLY

MÉRNÖK ÉS GYÁROS

Cs. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utcza 10.

Központi és gőzfütések, légszesz- és vizvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyuk, vizerőmüvi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készittetnek.

„FAMOS"

legjobb és legolcsóbb uti palaczk

vadászoknak, turistáknak, betegeknek stb. különösen alkalmas! — «FAMOS» legújabb palaczk italok hidegen vagy melegen tartására! — **Hideget hidegen, meleget melegen tart 24 órán át** minden előkészület nélkül! Legfinomabb műbőr burkolattal, szolid és tartós kivitelben, lecsavarható kupakkal, mely ivópohárnak használható.

Árak: 1/4 liter 8 korona, 1/2 liter 10 korona, 1 liter 18 korona.

Főraktár

Keleti J. orvosi müszer és betegápolási czikkek gyara **Brest, IV/2., Koronaherceg-u. 17/1.**

BUTOR

izléses és szolid kivitelben, teljes lakberendezések készpénz vagy részletre kapható

Sárkány J

butoriparosnál, **Budapest, VII., Erzsébet-körut 26. sz.** műhely és raktár.

+Soványság.+

Szép, telt testidomokat, gyönyörü kebelt nyerhet a törvényileg védett, «BÜSTERIA» erőporunk által, arany éremmel kitüntetve: Párisban 1900, Hamburgban 1901, Berlinben 1903. Hizás 6-8 hét alatti egész 30 fontig. **Szigorúan szolid, nem ámitás. Számos köszönetnyilvánitás.** Doboza használati utasitással 2·75 K. A pénz postautalványon beküldése, vagy utánvét mellett, beléértve portó is. **Hygienische Institut Dr. Franz Steiner & Co., Berlin 57., Königgrätzerstr. 66.** Lerakat Magyarország részére: **Török J. gyógyszertára Budapest, VI., Király-utcza 12. szám.**

A legjobb és legegészségesebb

hajfestőszer

a Czerny-féle Tanningene

hetekig eltart, soha nem fog. Ára **5 korona.** Levélczim: Wien, XVIII., Karl Ludwigstr. 4. Raktár I., Maximilianstrasse 9.

Szépsége

sokkal tovább tart, ha állandóan **Czerny-féle keleti Rózsatejet** használ. Az ára **2** kor. A hozzávaló **Balzsamszappan** 60 filler.

A Czerny-féle Osan

a legjobb a **fogaknak és a szájnak.** Osan-szájvíz 1 korona 80 fillér, Osan fogpor 90 fillér. — Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és illatszertárakban.

Piros arcz, Piros orr, Piros kéz

sohasem volt divatban és minden nő és férfi igyekszik ezektől a csunya bőrbántalmaktól a szeplő és pattanással együtt megszabadulni a legrövidebb idő alatt. :: ::

8 nap teljesen elegendő, hogy vörös arcza, vörös orra, vörös keze hófehér, tiszta és finom legyen. Csakis a hires bőrápoló szerekhez:

Diana krém-, Diana szappan-

hoz kell fordulni, akkor nem lesz többé **piros orra, piros keze, piros arczbőre.**

Több mint egy millió köszönő levél igazolja a fenti körülményt.

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel **teljesen láthatatlan;** amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállitva, ki van zárva a láthatósága a kékes-szinü arczbőrnek, amely szin olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételü pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-crém (nappali és éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**
Egy üvegtégely Diana-crém (csak éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**
Egy nagy darab Diana-szappan **1 kor. 50 fill.**
Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsa, vagy sárga szinben) **1 kor. 50 fill.**

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központból

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körut 5.

(A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvéttel eszközöltetik.)

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. sz.

9. SZ. 1911. (58. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, FEBRUÁR 26.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5. *Kiadóhivatal:* IV. Egyetem-utcza 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egész évre 20 korona. Félévre 10 korona. Negyedévre 5 korona. A «*Világkrónikás*-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag megh határozott viteldij is csatolandó.

GRÓF ANDRÁSSY GYULA GYŰJTEMÉNYE.

Az igazi amateur és műtárgyai között meghitt, benső viszony fejlődik ki. Minden újabb szerzemény egy-egy új élményt jelent a gyűjtő életében, melynek köznapi emlékeit vásárlásainak gyönyörűségei tarkitják. Festmények mélytüzű szineinek melegsége, bronzszobrok erőteljes vagy lágy gestusai, régi selymek bágyadtan fakó fénye, kecsesen hajló porczellántárgyak jelentik lelki életének legintimebb eseményeit, ezekből varázsol maga köré néma, de mégis oly beszédes környezetet. Bármilyen szivesen mutatja is meg egyeseknek a maga megértő szeretettől áthatott szavaival féltve-őrzött kincseit, a nagy nyilvánosság előtt nem szivesen leplezi le azt, a mi évek hosszú sora óta lelkes szeretetének tárgya volt. Ezért a magángyűjtemények a gyűjtő életében ritkán kerülnek a közönség elé. Épen ezért őszinte hálánk illeti meg gróf Andrássy Gyulát, hogy a «Vasárnapi Ujság» kérelmének engedve, beleegyezett abba, hogy budai palotájának gyűjteményét olvasóinkkal megismertessük.

A Dunapartra tekintő termekben tulajdonképen nem is gyűjteményt találunk. A tárgyak elhelyezésének nincsen muzeális jellege, mert a tömérdek műtárgy környezetté, egy gazdag lakássá van elrendezve. Faragott renaissance étkezőasztal szolgál iróasztalul, egy bronzkapu szobaajtóvá változott, a kereveteket keleti szőnyegek, nehéz brokátok borítják. Mintha egy darab sem volna itt önmagáért elhelyezve, mindegyik vonatkozásban áll környezetével. Régi szőnyegek selymes pompájáról gazdagon faragott, berakott bútorok finom tagozódásán át a rajtuk csillogó porczellánokra, bronzokra siklik szemünk, hogy végre gyönyörködve pihenjen meg a falon, hol aranynyal ékes brokátok között olajfestményeken cseng ki a hangulat. Egy-egy sarokban a szinek és stilusok változó skálái, de mindig harmónikus elrendezésben, s nem zavar itt egy rosz vagy jelentéktelen darab sem, melytől a legtöbb amateur pedig oly nehezen tud megválni.

Az iparművészeti tárgyakra nem terjeszkedhetünk ki részletesen ebben az ismertetésben. Pedig mily szép keleti szőnyegekre találunk! Andrássy szőnyeg-gyűjteményéhez hasonlót aligha van más magyar műbarát birtokában. Régies, osztatlan középmezejű, kevésszinű imaszőnyegek, vagy pompásabbak és stilustalanakká vá-lók, selymes fényű, ispahánszerűen mély szinekben csillogók, friss szinezetű erdélyi szőnyegek hevernek a padlón vagy ékesítik a falakat. Régi himzések, brokátok, csipkés fakult selymek, aranynyal futtatott, karcsú nenyuljhozzám velenczei üvegek, öregesen tekintő tükrök, szines vagy megbarnult faragványok, derülten ivelt vagy fantasztikusan terpeszkedő csillárok mind rabul akarják ejteni a palota látogatójának lelkesedését, mert mindnek meg-

Rembrandt: Önarczkép 1630-ból.

GRÓF ANDRÁSSY GYULA GYŰJTEMÉNYÉBŐL.